

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva
ulica 6 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri pošt. čerk. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 73.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina vsakega meseca Din 25.—
Za inostranstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11, telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračaja.

Anketa o sanaciji kreditne krize

Pretekli teden je v Beogradu zasedal širši upravni odbor Narodne banke in je zadnji dan zasedanja posvetil izključno vprašanju sanacije našega kreditnega aparata, odnosno ukrepom za ozdravljenje našega denarništva in denarnega trga. Neposredni povod za to razpravo so dali ponovni apeli organizacij denarnih zavodov, da Narodna banka v tem pogledu prevzame iniciativ in da stavi vladi primerne predloge.

Združenja denarnih zavodov poudarjajo predvsem potrebo definitivnega razčiščenja odnosov v našem denarništvi, in sicer na ta način, da se podprejo oni denarni zavodi, ki so temeljito razčistili svoje bilance in imajo pogoje za nadaljnji obstoj. Na drugi strani pa naj bi zavodi, ki nimajo rentabilnosti, ne zavlačevali neizbežne likvidacije, kar velja zlasti za male podeželske banke v Srbiji in Vojvodini.

V prvi vrsti pa so potrebni ukrepi za vzpostavitev likvidnosti za življenje sposobnih denarnih zavodov in kreditnih zadrug, zlasti v kolikor je sedanja nelikvidnost posledica likvidacije kmečkih dolgov. Organizacije denarnih zavodov so postavile tudi zahtevo, da se čim prej razčisti odnos med državnim in privatnim denarništvom in da postane Narodna banka resnično zaledje vsem denarnim zavodom za primer večje potrebe po denarnih sredstvih.

V vseh modernih državah so novačnice banke nekakšna likvidnostna opora bankam in denarnim zavodom na ta način, da pri novčanih banki vsak čas lahko reeskomptirajo prvovrstne menice iz svojega portfelja. Pri nas pa je Narodna banka že pred krizo omejevala možnost reeskomptiranja menic z uvedbo kreditnih kontingentov. Ko pa so denarni zavodi v drugi polovici l. 1931. zaradi navala vlagateljev prišli v stisko, je Narodna banka enostavno ustavila nadaljnje izkoriščanje kreditov in je s tem najbolj zadela prav one solidne zavode, ki krediti pri Narodni banki niso izkoristili in so smatrali ta kredit le za skrajno likvidnostno rezervno. Ta usodna polna pogreška Narodne banke se danes hudo maščuje, kajti noben denarni zavod se ne zanaša več na Narodno banko in zato smatra, da je najbolj siguren, če drži čim več gotovine v blagajni odnosno pri Narodni banki ali Poštni hranilnici.

Tako so večji denarni zavodi zaradi nezaupanja nasproti Narodni banki primorani tesaviriti gotovinska sredstva, kar ima posledico, da so brezobrestne žirovne vloge pri Narodni banki in Poštni hranilnici narasle že na ogromno vsoto poldruga milijarde dinarjev, to je skoro trikrat več nego l. 1929. Na ta način kopičijo denarni zavodi pod silo razmer denarna sredstva namesto da bi jih dali na razpolago gospodarstvu, ki prav v sedanjih dobi novega konjunktura vzgona nujno potrebuje nove kredite. Če bi se vprašanje likvidnosti rezerve denarnih zavodov pri Narodni banki pravilno rešilo, tedaj bi se kmalu normalizirale razmere pri večjih denarnih zavodih. Ti zavodi bi postali zopet sposobni kreditirati zlasti trgovino in industrijo v kratkoročnih in srednjeročnih poslih.

Mnogo težje pa je vprašanje manjših denarnih zavodov in kreditnih zadrug, zlasti onih, ki so imeli v večji meri sredstva naložena v zamrznjenih terjatvah nasproti zaščitenim kmetom in so te terjatve morali oddati Privilegirani agrarni banki. Jasno je, da ti denarni zavodi ne morejo čakati 14, odnosno 20 let, da dobe povrnjene že itak reducirane kmečke terjatve. Za pomoč tem denarnim zavodom so potrebna zanesljiva denarna sredstva, ki morajo biti vrh tega zelo poceni, kajti terjatve, ki jih imajo danes denarni zavodi zaradi likvidacije kmečkih dolgov, se jim obrestujejo le po 3 odstotke in torej sami ne morejo plačati višjih obrestí.

Vprašanje je tudi, kdo naj da tem zavodom ta denarna sredstva in kako naj se to izvrši. Organizacije denarnih zavodov mislijo predvsem na Narodno banko, toda Narodna banka danes nima večje možnosti kreditne ekspanzije spriče okolnosti, da se je denarni obtok zadnja leta v znatni meri povečal. Če bi Narodna banka l. 1931. ob nastopu kreditne krize pametno postopala, kakor so to storile druge novčanične banke in bi takrat dala denarnim zavodom na razpolago eno ali celo dve milijardi, bi to nič ne vplivalo v smislu, ker bi ta denar spravili doma, odnosno bi ga tesavirali, ko pa bi videli, da bo javen zaradi likvidnosti vlog ni bila upravičena, pa bi denar znova naložili pri denarnih zavodih in tako bi v kratkem času denar zopet pritekel nazaj v Narodno banko.

Danes je po udarcu, ki so ga utrpeli manjši denarna zavodi zaradi načina likvidacije kmečkih dolgov in zaradi povečane obtoke bankovcev stvar mnogo težavnejša.

Tu bi morala pomagati predvsem država, ki lahko z izdajo kratkoročnih in srednjeročnih državnih papirjev absorbira na trgu obilna denarna sredstva in jih potem preko Narodne ban-

TEDEN VAŽNIH ODLOČITEV

Francija in Anglija hočeta še ta teden doseči odločitev o Španiji Živahna diplomatska akcija pred ponovnim sestankom londonskega odbora za nevmešavanje

Pariz, 5. julija. r. V pričakovanju izredno važne seje londonskega odbora za nevmešavanje, ki se bo sestal v teku tega tedna, se vodi na diplomatskem polju živahna akcija, da bi se kljub vsem težavam vendarle našla pot iz zagate in rešitev spora, ki je nastal med vesilami zaradi Španije. Razen Italije, Nemčije in Portugalske so se vse ostale države, zastopane v londonskem odboru, njih nad 20, izjavile za francosko-angleški predlog o novem kontrolnem sistemu, ki naj bi ga izvajali francoska in angleška vojna mornarica. Nemčija in Italija pa se odločno protivita, da bi se pomorska kontrola poverila izključno Franciji in Angliji.

Ceravno so tako v Parizu kakor v Londonu še vedno naklonjeni nadaljnjim pogajanjem, zavzemajo vendarle stališče, da se mora zamotani položaj razčistiti še v teku tega tedna, ker bi vsako nadaljnje odlaganje odločitve mednarodni položaj še bolj poostriilo. Za Pariz in London je možno samo dvoje: ali se uvede uspešna in resnična kontrola, ali pa bo prišlo do ukinitve dosedanje politike nevmešavanja, ki bi brez kontrole bilo sploh brezpomeno. V pariških krogih opozarjajo, da bi vsako nadaljnje odlaganje pomenilo kapitulacijo. Rim in Berlin skušata po sodbi pariških in londonskih krogov pogajanja zavlačeva-

ti, ker se izvaja sedaj kontrola stvarno samo na francosko-španski meji, povsod drugod pa je svoboden dovoz v Španijo.

Veliko važnost pripisujejo v diplomatskih krogih tudi povratku belgijskega ministrskega predsednika Van Zeelanda iz Amerike. Van Zeeland je danes prispel v London, kjer se bo še noč sestal z angleškim ministrskim predsednikom Chamberlainom. Iz Londona bo potoval Van Zeeland v Pariz, kjer se bo sestal s francoskimi državniki. V uradnih krogih čuvajo o razgovorih, ki jih bo imel pri tej priliki Van Zeeland, strogo tajnost. V diplomatskih krogih sodijo, da bo Van Zeeland sporočil v Londonu in Parizu soglasnost Roosevelta s francosko-angleško akcijo za rešitev španskega problema.

V Parizu se je večeraj mudil tudi francoski poslanik v Londonu Corbin. Z zunanjim ministrom Delbosom je imel več ur trajajoč razgovor, po katerem je takoj z letalom odpotoval nazaj v London, kjer je obiskal zunanjega ministra Edena. Tudi ruska poslanika v Parizu in Londonu sta v stalnih stikih z angleškimi in francoskimi zunanjimi ministri. Vsi ti razgovori so v zvezi z današnjo izredno sejo angleške vlade, na kateri bo padla odločitev o stališču Anglije v pogledu nadaljnjega razvoja dogodkov.

trole. Nacionalistične in rdeče ladje bi uživale enako spoštovanje. Kontrola bi se posebno poostriila nad uvozom orožja in protivojstev v Španijo. Vendar pa je odvisno od dobre volje Nemčije in Italije, če bosta pristali na ta načrt.

»Jour« misli, da stališče Nemčije ne dovoljuje prevelikega optimizma, vendar upa na kompromis, ker sta Anglija in Francija povsem enotni. Ta enotnost vpliva kot velika moralna sila.

Zapetost angleškega tiska

London, 5. julija. AA. Veliki konservativni listi kažejo v svojih davišnjih komentarjih skrajno zapetost glede razvoja mednarodne krize, nastale zaradi nasprotovanja Nemčije in Italije proti znanemu francosko-angleškemu načrtu o nadzorstvu. Ta zapetost konservativnega tiska izvira iz želje, da se ne bi škodovalo stvari in da se ne bi zapisala kakšna usodna beseda, ki bi utegnili žaliti Nemčijo in Italijo in ta-

ko preprečiti željeni kompromis, ki bi absolutno ohranil načelo neolčljivosti politike nevmešavanja in nadzorstva, obenem pa napravil to nadzorstvo še učinkovitejše s podporo rimske in berlinske vlade.

Diplomatski urednik »Morningpost« piše, da angleška vlada ne izključuje možnosti kompromisa. Vsekakor je treba imeti pred očmi, da ni moči pristati na noben razplet, ki ne bi računal z nedotakljivostjo načela nevmešavanja. Če Nemčija in Italija pristane na novo obliko nadzorstva in na kompromis glede nadzorstva v španskih teritorialnih vodah, je pot za nadaljnje sodelovanje odprta.

Razprava

v spodnji zbornici

London, 5. julija w. Vznemirjenje, ki je nastalo zaradi položaja v Španiji, se je v spodnji zbornici pokazalo danes v raznih vprašanih poslancev. Zunanji minister Eden je v svojem odgovoru na ta vprašanja ponovno poudaril resnost položaja ter je med drugim dejal: Vprašanje umika dobrovoljcev ni še predmet razprav v angleški vladi, ki upa, da se bo to vprašanje v bližnji bodočnosti rešilo zadovoljivo. Vprašanje pomorske kontrole se mora čim prej rešiti. Kolikor je njemu znano, ni nobene nemške vojne ladje v Sredozemskem morju. Vrzel, ki je nastala v pomorski kontroli na španski obali, se ni izpolnila, vendar pa se vrši nadzorstvo po vsej obali v dovoljnem obsegu.

Bombardiranje Valencije

Hud letalski napad na valencijsko luko — Na bojiščih je nastal zastoj

Pariz, 5. julija. w. Tri nacionalistična letalska brodoma so davi bombardirala pristanišče v Valenciji. Nacionalistična letala so prišla z raznih smeri, ter so kljub hujemu obrambnemu ognju vrgla približno 50 bomb. Po vesteh iz Valencije je bil to najhujši letalski napad na to pristanišče.

Salamanca, 5. julija. AA. Gosta meglja je preprečila tudi danes razvoj vojaških operacij na severni fronti. Nacionalistične čete so se omejele na to, da so pomakile naprej svoje prednje čete. Drugače pa na tem bojišču ni bilo bojev.

Tudi na madridskem bojišču je izveden nekoliko streljanja iz pušk vladalo popolno tistiše. S fronte okoli Huesca pa poročajo, da so nacionalistične čete prodrele danes pri Savinangu za 4 km. Sovražnik je pri tem pustil na bojišču mnogo orožja in vojnega materijala.

Saint Jean de Luz, 5. julija. AA. Radijska postaja v Santandru poroča, da so vladne čete na baskovskem bojišču v pokrajini Somorostri zavzele važno višino.

Obnova angleške industrije v Bilbau

London, 5. julija. o. Današnji »Times« poroča, da je general Franco dovolil angleški železarski družbi IRON Comp., ki ima svoj sedež v Bilbau, nadaljno eksploatacijo železnih rudnikov v Biskajli. Tudi uradniki te družbe, ki so zbežali v Francijo, se smejo vrniti v Bilbau.

Zaplenjen francoski parnik

Pariz, 5. julija. br. Mornariško ministertvo je prejelo danes obvestilo, da so francoski zaplenili večeraj v Biskajskem zalivu francoski trgovski parnik. Parnik ni imel nikakega tovora in je bil namenjen v Santander, da prevzame večji transport begun-

Amurski spor

Pariz 4. julija AA. Havas poroča iz Moskve, da je japonski veleposlanik Sigemiku izjavil, da je urejen spor zaradi otokov na Amuru. Popoldne se je Sigemiku ponovno razgovarjal z Litvinovom in mu slovesno izjavil, da sedaj ni več nobene mandžurske ladje pri otoku Senfui. Litvinov je obljubil, da se bodo ruske čete takoj umaknile, toda s pogojem, da v tem delu ne bo japonskih ali pa mandžurskih oddelkov. Incident je torej sedaj poravnat, vendar bodo diplomata pogajanja za določitev meje trajala še dolgo.

Agencija Domej poroča iz Heing-Kinga, da so sovjetske čete začele danes popoldne evakuirati otoka Senfui in Bokoš na Amuru, ki so ju pred dnevi zasedle. Tudi sovjetske topničarke so zapustile oba otoka.

Šef poljskega generalnega štaba v Bukarešti

Bukarešta, 5. julija. AA. Danes se je v prostorih glavnega generalnega štaba vršila konferenca med načelnikom poljskega generalnega štaba Stakijevičem in načelnikom rumunskega generalnega štaba Sicutom ter člani poljskega vojaškega odposlancev in višjimi rumunskimi oficirji. Kralj Karol II. je sprejel v avdienci generala Stakijeviča in Sicutu in ju pridržal na kosilu.

Sporazum s pariškimi hotelirji

Pariz 4. julija a. Večeraj so se ves dan nadaljevala pogajanja o ureditvi spora v hotelski industriji. Kmalu po polnoči je prišlo do sporazuma med delodajalci in nameščenci v hotelski industriji. Ob 1.30 je bilo objavljeno, da se ustanovi anketa komisija, ki mora do 1. oktobra predložiti vladi svoje poročilo. Do 1. novembra ostanajo v veljavi dosedanje določbe, vendar lahko delovni inspektor izda odredbe, ki jih bo smatral za potrebne v tej vrsti industrije. V izrednih slučajih je priznana tudi čezurno dela.

Diplomati na delu

Diplomatska akcija je koncentrirana v Londonu — še vedno upanje na kompromis

Pariz, 5. julija. br. Vsa pozornost mednarodne javnosti je osredotočena na živahno diplomatsko akcijo, katere središče je sedaj v Londonu. Angleška vlada je imela dopoldne izredno sejo, popoldne pa je zunanji minister Eden odgovarjal v spodnji zbornici na številna vprašanja, nanašajoča se na mednarodni položaj. Eden je pred tem ponovno konferiral tudi s predsednikom londonskega odbora Plymouthom in francoskim poslanikom Corbinom. V angleških krogih z zadovoljstvom ugotavljajo, da je ogromna večina držav, zastopanih v londonskem odboru, slijele ko prej odločno proti italijansko-nemškemu predlogom. Italiji in Nemčiji se bosta poleg Portugalske pridružili tudi Madžarska in Albanija. Če pride na prihodnji seji londonskega odbora do glasovanja, ni nobenega dvoma, da bodo italijansko-nemški predlogi odklonjeni z veliko večino. Ker pa se francosko-angleški predlogi ne morejo uveljaviti brez pristanka Italije in Nemčije ne da bi to izrazilo dalekosežne konflikte, bo pomenila odklonitev italijansko-nemških predlogov zlom in končno krizo politike nevmešavanja in sistema kontrole.

V Londonu pa še vedno upajo, da bosta Italija in Nemčija v zadnjem trenutku popustili. V Londonu se nagibajo k raziranjju, da bi bilo mnogo lažje doseči kompro-

mis, če ti prišel posredovalni predlog s tretje strani. Pri tem računajo zlasti na belgijskega ministrskega predsednika Van Zeelanda. Vprašanje pa je, ali je po informacijah, ki jih prinaša Van Zeeland iz Amerike, sploh še podana možnost sporazuma. Pisanje nemškega in italijanskega tiska zbuja v Londonu domnevo, da v Rimu in Berlinu sploh ne mislijo več resno na možnost sporazuma. Posebno komentirajo pisanje »Frankfurter Zeitung«, ki naglašja, da je postal položaj skrajno resen. Čim sta Francija in Anglija začeli poudarjati svoje interese na Sredozemskem morju. V enakem smislu komentira mednarodni položaj tudi italijanski tisk, ki opozarja na to, da sta Francija in Anglija vrgli na kocko ne samo svoje interese v Sredozemlju, nego tudi mir Evrope. »Popolo d'Italia« piše, da Francija in Anglija z naglašanjem svojih namišljenih interesov na Sredozemskem morju vedno bolj ogrožata Italijo.

Kdaj se to vršila seja odbora za nevmešavanje, v Londonu še ne vedo. Na pristojnem mestu ne potrjujejo napovedi. »Daily Telegraph« da po prihodnja seja tega odbora že jutri. Sicer pa izjavljajo, da proučuje London položaj s kar največjim mirom.

Seja angleške vlade

Posvečena je bila izključno zunanji politiki in vprašanjem državne obrambe

London, 5. julija g. Ministrski predsednik Chamberlain je danes predsedoval dvema sejama ministrov. Najprej se je vršila seja komiteja za državno obrambo, katere pa se je udeležil le del ministrov. Nato se je vršila plenarna seja ministrskega sveta. Na obeh sejah so predvsem proučili mednarodni položaj, ki je nastal zaradi budih diferenc v vprašanju nevmešavanja. Zunanji minister Eden je podal daljše poročilo o resnosti zunanjepolitičnega položaja, ki izhaja iz stališča italijanske in nemške vlade. Nekateri člani komisije za nevmešavanje

menijo, da bi bilo mogoče izdelati posredovalni predlog, ki bi predstavljal sintezo predlogov Francije in Anglije na eni in Nemčije in Italije na drugi strani. Ta predlog bi se mogel sestaviti na naslednjem temlju: 1. Francija in Anglija smeta sami izvršiti pomorsko kontrolo. 2. Pariz in London priznata France kot vojskujočo se silo.

Kakor se zdi, je ta predlog naletel na velik odpor. Niti Anglija niti Francija ne kažejo namreč pripravljenosti, da bi France priznali kot vojskujočo se silo.

„Napačni računi“

Leon Blum o slogi francoskega naroda v obrambi miru in življenjskih interesov Francije

Pariz, 5. julija. br. Ves francoski tisk danes z zadovoljstvom komentira govor, ki ga je imel večeraj na velikem zborovanju socialistične stranke v Bordeauxu podpredsednik vlade Leon Blum. V svojem govoru se je bavil z mednarodnim položajem in pri tem naglasil, da delajo napačne račune oni, ki mislijo, da je Francija zaradi notranje-političnih razprtij oslabiljena in da bi bilo mogoče izločiti kot odločilnega čimtelja v mednarodni politiki. Oni, ki tako računajo, pozabljajo, da je Francija složna ne glede na strankarsko pripadnost in politični nazor, kakor hitro je v nevarnosti mir. Za obrambo miru bo nastopila Francija vselje kakor en moč. Zato se vdaajo praznim na-

dam vsi oni, ki mislijo, da bodo mogli na račun Francije doseči kakor koristi zase. To velja še prav posebno v pogledu Španije, kjer ni na kocki samo mir v Evropi, marveč tudi življenjski interesi Francije. Popolna sloga in najtesnejše sodelovanje med Parizom in Londonom sta najboljša jamstvo, da se ne bo zgodilo ničesar, kar bi bilo v nasprotju z miroljubnim cilji obeh zapadnih demokratičnih držav.

Pariški komentarji

Pariz, 5. julija. AA. Vsi jutranji pišejo o krizi nevmešavanja. Tako piše »Epique«, da ima angleška vlada pripravljen kompromisni predlog, ki predvideva ojačenje kon-

ke ali na drug način da na razpolago denarnim zavodom. Najbolje pa bi bilo, če bi država s takimi sredstvi izplačala denarnim zavodom najprej oni del kmečkih terjatev, ki jih je prevzela nase. Narodna banka pa bi denarnim zavodom v večji meri pomagala le tedaj, če bi ji država odplačala kratkoročni dolg v višini 600 milijonov dinarjev, ki ga je najela že pred šestimi leti.

Kakšni so bili sklepi širšega upravnega odbora Narodne banke, za enkrat ni znano. Zdi se, da je imela ta seja predvsem namen razsvetliti sedanje stanje. Guverner Narodne banke dr.

Radosavljevič je že pred sejo naprosil vse člane upravnega odbora, da za to sejo pripravijo referate glede vprašanja deblokiranja hranilnih vlog, glede spremembe določb o novem poslovanju zaščitenih denarnih zavodov in glede možnosti mobilizacije terjatev denarnih zavodov, ki so prišli v stisko zaradi kmečkih dolgov. Bila je to nekaka anketa, ki naj bi ustvarila še podlago za nadaljnje korake. Po najnovejših vesteh iz Beograda bodo še posamezne podružnice sestavile svoje referate, nakar bo Narodna banka izdelala načrt za sanacijo našega denarništva.

Degrelle se tolaži

Anvers, 5. julija. DNB. Vodja reksističnega gibanja Leon Degrelle je izjavil v nedeljo na nekem shodu, da je doživel 11. aprila poraz pri volitvah, vendar je od takrat reksistično gibanje spet pridobilo takrat izgubljena tla. Reksistem ne mara nikakega spora s cerkvijo, toda nikoli ne misli postati kakšna stranka z versko pri mejo. Reksistično gibanje stremi po tem, da si ohrani svojo neodvisnost.

Ekskurzija turške vojne mornarice

Carigrad, 5. julija. AA. Turška mornarica bo v kratkem obiskala države ob Črnem in Sredozemskem morju. Sestavili se bosta dve posebni diviziji: prva pojde pod vodstvom krizarke »Javuz« na obisk v vođe Sovjetske Rusije, druga pa v Italijo in Jugoslavijo.

Mednarodna konferenca za socialne vede

Pariz, 5. julija. AA. Prosvetni minister Jean Zay je dopoldne predsedoval slav nosni seji mednarodne konference za socialne vede. Konference se udeležuje okoli 120 tujih in francoskih znanstvenikov, po večini sociologov, zgodovinarjev, narodolovcev in zemljepiscev. Konferenca bo trajala dva dni.

Protesti proti krakovskemu nadškofu se množe

Varšava, 4. julija AA. V Varšavo prihajajo neprestano protesti spor samovoljno ravnanje krakovskega nadškopa Sapiehe. Senatorji varšavske pokrajine so izglasovali resolucijo, v kateri zahtevajo takojšnje sklicanje obeh zbornic parlamenta na izredno sejo, da se izglasuje pooblastilo vladi, da bo mogla urediti to vprašanje. Podobno resolucijo je sprejela tudi skupna senatorjev in pokrajine Vilne.

Delovni program skupščine in senata

Zakon o prekrških bo danes že sprejet, nakar pride na vrsto zakon o novih kovancih — Začetek razprave o konkordatu — Delovni program senata

Beograd, 5. julija. p. Po informacijah beograjskih listov bo narodna skupščina na svoji jutrišnji seji končala načelno razpravo o zakonskega načrta o policijskih prekrških in nato še na jutrišnji seji zakon sprejela tudi v podrobni razpravi. Ako se bo to zgodilo, bo skupščina že jutri ali pojutrišnjem začela obravnavati načrt zakona o novem kovancem denarju, ki je bil v odboru že odobren.

Za jutri popoldne so povabljeni k pred-sedniku vlade člani skupščinskega odbora za obravnavo konkordata. Po mnenju beograjskih listov je treba smatrati za znano, da bo začel skupščinski odbor razpravljati o konkordatu že takoj v sredo. Razprava bo po splošnem mnenju le kratka, tako da bo konkordat prav kmalu prišel tudi pred plenarno narodno skupš-

ne. Čim bo tudi tam sprejet, bo sedanje skupščinsko zasedanje zaključeno in bo skupščina odšla na poletne počitnice. Se-stala se bo vnovič šele v jeseni.

Jutri dopoldne ob 11. se bo sestel tudi senat, ki že več kot tri mesece ni bil zbran. Na dnevnem redu je samo določitev dnevnega reda, tako da bo današnja seja predvsem formalnega značaja, v kolikor je ne bodo poživile razne interpelacije, katerih je napovedana že cela vrsta. Senatu je že doslej predloženo v obravnavo več konvencij in poleg njih načrt trgovskega zakona, ki je bil sprejet v narodni skupščini. Verjetno je, da bo v tem zasedanju obravnavan še tudi načrt zakona o prekrških, zakona o novih kovancih in zakona o ratifikaciji konkordata.

Atentat v Lizboni

Namenjen je bil predsedniku portugalske vlade Salazaru, ki pa ni bil poškodovan — Atentatorji so pobegnili

Lizbona, 5. julija. r. V soboto zvečer je bil poskusen na ministrskega predsednika Salazarja atentat. V trenutku, ko je stopil iz avtomobila pred hišo svojega prijatelja dr. Hosea Torcata, kjer je nameraval prisostvovati neki pobožnosti v domači kape-li, je eksplodirala bomba, ki je bila skrita pri vhodu. Ministrski predsednik Salazar je ostal nepoškodovan, pač pa je dobil nje-gov tajnik hujše rane in so ga morali pre-peljati v bolnišnico. Tudi na palači je eks-plodirala povzročila hudo razdejavanje.

Preiskava je ugotovila, da so atentat iz-vršili trije neznani mlajši mošče, ki so se malo prej pripeljali z avtomobilom ter se ustavili ob vhodu v ulico za vogalom pala-če. Namestili so bombo pred vrati in na-peljal žažgalno vrv kakih 50 m daleč okrog vogala v sosedno ulico. Eden izmed njih je ostal na straži in je dal ostalima dvema za-rotnikom znak, ko se je pripeljal avto-mobil predsednika vlade. Hip na to je

nastala eksplozija. V splošni zmedbi so aten-tatorji z avtomobilom, ki je vozil brez lu-či in imel napačno številko, pobegnili in jih doslej niso izsledili.

Vest o poskušnem atentatu je izzvala v Lizboni veliko razburjenje. Od vseh stra-ni so prihile odličnice, da čestitajo pred-sedniku vlade k srečni rešitvi, pred nje-govo palačo pa se je zbrala velika množica, ki mu je pozno v noč prirejala ovacije. Salazar se je z balkona svoje palače ponov-no zahvalil manifestantom in naglasil, da smatra te ovacije za odobravanje dela, ki ga izvaja vlada.

Včeraj so se po vsej Portugalski vršila protestna zborovanja. Govorniki so izražali mnenje, da je atentat delo »pljačencev Mos-kve«. V sprejetih resolucijah se poziva vla-da, naj energično zatre komunistično in boljševičko rovanje, ki ogroža red in mir v državi.

Van Zeeland se je na povratku iz Amerike ustavil v Londonu

London, 5. julija. AA. Predsednik belgijske vlade van Zeeland se je na povratku iz Amerike ustavil v Londonu, kjer se bo danes sestel z ministrskim predsednikom Chamberlainom, da mu poroča o svojih razgovorih z ameriški državniki. Novinarjem je izjavil: Prihajam iz ameriških Zedinjenih držav z novimi podatki o med-narodnih vprašanjih. Po razgovorih s člani britanske vlade bom šele mogel priti do potrebnih sklepov.

London, 5. julija. w. Razgovori med an-gleskim ministrskim predsednikom Cham-berlainom in belgijskim ministrskim pred-sednikom van Zeelandom so se po progra-mu vršili danes popoldne ter so trajali nad

eno uro. Glede razgovorov v Londonu je izjavil belgijski ministrski predsednik, da so v zvezi z mislijo, ki jo je imel v Zedinjenih državah. Pred temi razgovori je an-gleski ministrski predsednik Chamberlain do-poldne govoril v angleški splošni zbornici o možnosti sklicanja mednarodne konfe-rence. Pri tem je v odgovoru na vprašanje nekega poslanca delavske stranke izjavil, da je napačno misliti, da bi se mogle med-narodne težkote enostavno odstraniti s sklicanjem svetovne konference. Angleška vlada je ponovno izrazila svojo pripravlje-nost za vzpostavitev mednarodne izmenja-ve blaga in mednarodne valute.

Earhardtova v borbi z valovi Tihega oceana

Cele eskadrile letal išče pogumno letalko okrog Howlandskega otočja

San Francisco, 5. julija. k. Polet slavne ameriške letalkarice Earhardtove, ki se je pred dnevi podala s Floride na nov letalski po-let okrog sveta, bi bil skorajla uspel. Le-talka je preletela že Atlantski ocean, Ev-rope, vso Azijo in se je pretekli petek zna-šila že sredi Tihega oceana. Le še nekaj tisoč kilometrov jo je ločilo od cilja. Prele-tela jih je že okrog 30.000. Nenadoma pa je bila iz doslej še neznanih razlogov prisile-na pristati v sredi morja v bližini angleške-ga otočja Howland, ki leži jugozapadno od Havajskega otočja, povsem osamljeno med Kronskejskim in Polinezijskim arhipelagom. Letalka je imela s seboj rezervno hrano za več dni in tako ji je uspelo, da vse do dan-es ni omogočila.

V soboto je DNE nenadoma objavil ne-točno vest, da so letalko že rešili. Vsa mednarodna javnost, ki je osredotočila svojo pozornost na neznano točko njene-ga pristajnega pristanka, si je trenutno od-dahnila, vendar se je kmalu izkazalo, da se pogumna letalka še zmerom bori z va-

lovi. Razpni radijskim postajam, najprej neki japonski, se je posrečilo doseči radijsko zvezo z njo. Kmalu so bile tudi ame-riške postaje v stikih z letalko. Medtem je bilo že več letal nad Tihim Oceanom, da bi našla sled za Earhardtovo.

V soboto so odplule iz Honolulu celo štiri manjše križarke, neka oklopnica in matična ladja za letala »Lexington« proti Howlandskega otočja, kjer so letalko po radiju izsledili. Letalnin aparat se nahaja okrog 280 milj vzhodno tega otočja. Po radijskih brzojavkah, ki so jih prestregli v pretekli noči, se je letalo palogoma pri-čelo potapljati, tako da se letalka kmalu ne bo več mogla javljati po radiju. Z ame-riške matične ladje za letala se je takoj dvignilo več eskadril letal, ki so v vsej naglici odhiteli proti navedenemu mestu. Sedaj kroži nad okoličnim Howlandskega otočja že 57 ameriških vojni letal, ki pa so do danes opoldne zaman skušala najti letalko.

Angleški kralj na Škotskem

London, 5. julija. Reuter. Mesto Edin-burgh je priredilo vladarskemu paru in obe-ma princesama veličasten sprejem. Mani-festacije so se pričele takoj po njihovem pri-hodu na postajo in so se vse bolj in bolj stopnjevale. Dokler se niso visoki gostje pripeljali v kraljevo palačo. To je prvič po skoraj 40 letih, da je kraljica obiskala pre-stolnico te dežele.

Svetovni kongres za reklamo

Pariz, 5. julija. AA. Danes se je tu začel svetovni kongres za reklamo. Razpravljali bodo o raznih vprašanjih, med njimi kot najvažnejšem o kulturi propagande med narodi.

Čsl. omladinci v Franciji

Verdun, 5. julija. AA. Semkaj je prispelo pod vodstvom nadzornika akademije g. Horaka zastopstvo srednješolskih učencev in češkoslovaških visokošolcev. Priredili so jim svečan sprejem, kjer so manifestirali bratstvo in prijateljstvo med Francijo in Češkoslovaško. Poslanec za okraj Metz Thi-baud je v svojem pozdravnem govoru po-sebno poudarjal pomen prijateljstva med Francijo in Češkoslovaško.

Optimizem afriškega državnika

Capetown, 5. julija. AA. Po vrnitvi iz Anglije je predsednik vlade južnoafriške unije Hertzog na vprašanje novinarjev, kaj misli o splošnem mednarodnem po-ložaju, izjavil: Dvoje mi je jasno. Prvo je to, da med evropskimi narodi ni vojne psihoze, in da si vse države žele miru. Drugo je to, da se nobena vlada evropskih velesil ni zatekla k ponovnemu oborože-vanju iz drugih vzrokov, kakor samo zaradi lastne obrambe. Ni vzroka misliti, da bi ponovno oboroževanje Evrope pripeljalo v vojno.

Poljski parlamentarci v Nemčiji

Berlin, 5. junija. AA. Danes je semkaj prispelo več članov poljskega sejma in se-nata, ki bodo v Nemčiji gostje nemško-poljskega društva. Poljski parlamentarci se bodo mudili v Nemčiji seden dni.

300 smrtnih žrtev na ameriški narodni praznik

New York, 5. julija. w. Na včerajšnji praznik neodvisnosti je okoli 300 oseb našlo smrt, med njimi 200 zaradi avtomobil-skih nezgod. Utonilo je preko 70 oseb,

Beležke

Seja parlamentarnih klubov JNS

Ker bo danes zopet seja narodne skup-ščine in se poleg tega po velikonočnih po-čitnicah prvič sestane tudi senat, sta za danes popoldne ob 18. sklicani seji poslan-skega in senatorskega kluba JNS. Oba kluba se bosta sestala skupno v klubskih prostorih v narodni skupščini.

Ljubljansko radio in Sokolstvo

Splošno je znano, kako pojmuje radijska oddajna postaja v Ljubljani svojo mi-sijo, od kar se zopet nahaja samo v eno-stranski eksploataciji. Ogrorna večina ra-dijskih abonentov si pomaga na ta način, da svoje aparate pogosto kratkoma lo-žira ali pa si poišče kako drugo postajo. Vse meje pa presega, kar si je ljubljanska radijska postaja dovolila v nedeljo. Prena-šala je ves dopoldan spored »Jegličevega tabornega« iz Slovenjgradca, ki je pričel kot verska svečanost z mašo in pridigami, a

Glavni govornik na shodu je bil g. mini-ster dr. Korošec. Njegova izvajanja so bi-la zanimiva tudi za poslušalce, ki niso pri-staši JRZ, a ne glede na to je z ozirom na visoki položaj govornika v redu, ako radio prenaša njegov govor, in proti temu ne more nihče ničesar imeti.

Mačkovski listi med seboj

»Hrvatska straža« je danes z veliko ve-hemenco napadla tiskarsko podjetje Ti-pografijo d. d. in »Juturni list«, ki ga iz-da-ja to podjetje. Glasilo hrvatskih kleri-kaev pravi med drugim: »Zadnje tedne čitamo v »Juturnem listu« neobičajne sla-vopeve »Nove riječi«, ki jo izdaja pod-sekretar iz Alt-Bunzlava (Večeslav Vil-der, ki izdaja »Novo riječi«, je po rodu Čeh iz Stare Boleslave. Op. ur.). Hrvatska jav-nost, ki se ji Tipografija predstavlja kot hrvatsko novinsko podjetje, pač s pravico vprašuje, odkod te hvale nehrvatskemu glasilu v listu, ki se kaže hrvatskega. Kakšni so tajni kanali med »Novo riječi« in Tipografijo? To je postal že sistem in mi bomo prisiljeni, hrvatski javnosti raz-točati, kakaj in kako kaže gospod pri Tipografiji hvaliti list podsekretarja. Tudi mi imamo pač pravico braniti se in roben pameten človek nam ne bo mogel zameriti, če se bo iz tega izcimila ostr-a polemika, ki pa je mi nikakor ne izjava-mo. Izjavljamo pa, da se ne bojimo in naj se pozneje prizadeje na pritožujejo, če bo do izkupil, kar iščejo.«

Gospod Frangeš se je hudo zameril

Nedavno je izšla okoli 300 strani debela knjiga »Socialna ekonomska struktura ju-goslovenskega poljedelstva«, knjigo je na-pisal v nemščini univerzitetni profesor, se-nator dr. Oton Frangeš. Z njegovimi ugo-tovitvami in izjavami pa njegovi hrvatski prijatelji okoli »Hrvatskega dnevnika« ni-so prav nič zadovoljni. Očitajo mu, da je po-dal v njej inozemstvu povsem netočno sliko o razmerah, v katerih živi hrvatski kmet in da opisuje njegov položaj vse pre-več optimistično. Zlasti predsednik radi-čevske Gospodarske sloge Rudolf Bičanič trdijo prijemlje gospoda senatorja. Pravi, da je sodeloval v diktatorskih vladah, da pa se vedno izgovarja, da ni politik, nego sa-mo znanstvenik. Upravičeno ga vprašuje, kako more biti eden najbolj odličnih čla-nov senatorskega Delovnega kluba, če pravi, da je nepolitičen človek. Posebno pa mu še zamerja, da je skoraj popolnoma prezrl zasluge pokojnih bratov Radičev za hrvatski kmetijski pokret. Ostro tudi zavra-ča dr. Frangešove trditve, da je »Gospodar-ska sloga dokaj pomanjkljiva organizacija brez izbranega članstva in sposobnega vod-stva, ki se je samo vrnilo članstvu.« Biča-nič opozarja dr. Frangeša na uspehe Go-spodarske sloge, ki šteje danes okoli 150.000 organiziranih članov s svobodno izvolje-nim vodstvom, delujočim v smislu »deolo-gije hrvatskega kmetijskega pokreta.«

Sreska skupščina JNS za gornjegrajski srez

V nedeljo je bila v Radmirju pri Gor-njem gradu glavna skupščina sreske or-ganizacije JNS za Gornjo Savinjsko dolino. V salonu Majcenovičeve gostilne, se je zbralo 50 delegatov, ki so zastopali občin-ske organizacije v vseh občinah sresa. Tri-je delegati so se opravičili, vsi ostali upra-vilenci pa so se odzvali vabilu na občni zbor. Poleg delegatov so prisostvovali se-stanku tudi nekateri mladi nacionalisti iz raznih občin, ki pripravljajo ustanovitev mladinske organizacije JNS za gornjegrajski srez.

Skupščino je vodil g. Anton Zehelj iz Bočne, ki je toplotno pozdravljal delegate in mlade prijatelje ter poudaril, da je na skup-ščini zastopani okoli kade nacionalnega ži-vlja v srezu, ki ni in ne bo klonil nikdar. Tajniško in blaginjsko poročilo je podal g. dr. Ervin Mejak. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika g. Anton Zehelj in v odbor 34 uglednih mož iz vseh ob-čin.

Viharno pozdravljen je podal poročilo o političnem in gospodarskem položaju v državi in posebej še v Sloveniji nar. posl. g. Ivan Prekoršek. Njegova izvajanja so žela nedeljno odobravanje. V imenu ba-novinskega odbora JNS je zborovalce po-zdravil g. Andrej Uršič iz Ljubljane. Po-ročal je predvsem o živahni akciji mladih nacionalistov, ki so jo sprožili težki časi, v katerem živimo, ter huda idejna in mo-ralna kriza. G. Edvard Albert iz Smart-nega ob Paki je orisal težkoče svojega kraja in nanje posebej opozoril navzočega narodnega poslanca. Predsednik Zehelj je

Avstrijsko izzivanje koroških Slovencev

Celovec, 5. julija. c. Včeraj so otvorili v Dobri vasi v Podjuni prvi nemški dom« na Koroškem, ki ga imenujejo »Haus der Heimat«. V ta namen je ce-lovški Heimatsbund zbral vse svoje ljudi iz cele splošne Koroške v Dobri vasi. Uporebljeni so bili vsi zunanji efekti, da bi prireditve vplivala čim bolj impozantno na slovensko okolico.

Slovensko otvarjanje doma so prenašale vse avstrijske radijske oddaje po taji. Svečanosti so se pričele že v soboto in

so trajale v nedeljo ves dan. Nastopilo je več govornikov iz Celovca, med njimi po-slovodja Heimatsbunda Meler-Kalbitš in zastopnik deželne vlade, odnosedno deželne-ga glavarja deželni svetnik Ferlic. Vsa prireditve je bila organizirana kot iz-razit afonit proti Slovincem v najbolj slo-venskem delu Koroške. »Haus der Hei-mat« sredi slovenske Podjune hoče sku-šati kot areditve nemških napadalnih ak-cij na slovensko kulturno življenje na Ko-roškem.

Govori v Slovenjgradcu

V nedeljo se je vršil v Slovenjgradcu po-litični shod JRZ, ki je bil prvotno sklican kot proslava majniške deklaracije, z ozirom na smrt nadškofa dr. Jegliča pa potem pre-kričen v »Jegličev tabore«. Shod se je pričel kot verska prireditev s pobožnim petjem in sveto mašo. Na prostem pred cerkvijo je bil postavljen oltar.

Po končanih verskih opravilih je bilo s tribune, ki je bila postavljena poleg oltarja, otvorjeno politično zborovanje. Prvi je go-vo-ril minister notranjih del g. dr. Korošec, ki se je najprej spomnil umrlega na-dškofa dr. Jegliča kot vodnika, učitelja, vzgojitelja in prepoveditelja. Nato je raz-lagal pomen majniške deklaracije. Pri tem je ostro obsodil jugoslovenske nacionaliste, ki jim je očital, da so »na našem narodnem telesu zrasli ljudje, ki že davno več ne ču-tijo z njim, izkoreninjeni, ki mislijo, da si bodo dobili pri naših bratih posebnih za-slug in morda izglede na malce oblasti, ako predvsem zasramujejo svoj narod, njegovo kulturo in tajne vse njegove zasluge. Pa je to, dragi Slovinci in Slovenke, slaba tak-tika. Izdajalcev, špijnov in denunciantov nikjer ne marajo, nikjer ne spoštujejo. Ta vrsta ljudi žanje povsod najbolj globok prezir in zaničevanje.«

V nadaljnjih izjavanjih je g. minister vzbujal spomine na nekdanji bes nasprot-nikov jugoslovenskega pokreta v deklaracijski dobi. »Divje sovraštvo ni škodovalo, samo okrepilo je narod. Še omahovalo je zdrnilo in jih napravilo za junake. Življe-nje je vedno tako, da se v borbi jekleni zna-čaj. Drevo, katero je izpostavljeno vihar-jem, požene globlje korenine.«

V zaključnem delu svojega govora je g. dr. Korošec nasteval za sluge sedanjega režima. Ko smo pred dvema letoma prišli na vlačo je med drugim rekel, smo napeli vse sile, da ustvarimo in uresničimo v vsa-kem ozirom naravno voljo. Mnogo smo da-segeli, mnogo je ostalo še neizvršenega. Naši nasprotniki skušajo na vse načine oteževati naše delo. Poslušajmo se in se in se še poslušujemo vseh sredstev, najpogostejših kle-vet in denunciacij, kakor je to njihovo glavno orodje. Ali mi smo mirni. Ko smo ustvarili prvi pogoj, da se je vrnilo me-ljstvo pomirjenje, smo se obrnili z vso silo na gospodarsko polje.«

Govornik je pri tem posebno poudarjal pomen zakona o kmetijski zaščiti in pa skrb

Bolezen patriarha Varnave

Beograd, 5. julija. p. Zdravstveno stanje patriarha Varnave se je spet nekoliko po-pravilo. Pojavili so se znaki, da je želedec spet pričel normalno delovati. Kolcanje in krči, ki so bolniku povzročali težave celih pet tednov, so ponehali. Vendar je njegovo stanje še zmerom dokaj resno, da je pri njem stalno po en zdravnik.

Kongres agronomov

Beograd, 5. julija. p. Na poljedeljski fakulteti v Zemunu zaseda kongres agrono-mov. Danes je predsednik združenja ju-goslovenskih agronomov Stokić podal dalj-ši referat o smernicah za uspešno organi-zacijo kmetijske službe in izvajanje agro-nomskih nalog. Kmetijsko službo bi bilo treba po njegovem mnenju docela ločiti od upravne in politične službe. O tem re-feratu se je razvila daljša razprava, o ka-tero je posegel tudi minister brez portfelja Voja Djordjević. Ob zaključku je bil izvo-ljen poseben odbor, ki naj na podlagi Sto-šičevega referata in izjavljanj posameznih govornikov sestavi resolucijo, ki bo nato predložena merodajnim čimteljem. Kon-gres se jutri nadaljuje.

Horthyjev zakon

Budimpešta, 5. julija. g. Danes se je se-stal državnopravni odbor zgornje zborni-ce, da razpravlja o zakonskem načrtu glede razširitve pooblastil državnega upravitelja. Za sejo je vladalo veliko za-zanimanje. Po pojasnitvi ministrskega pred-sednika in pravnoednega ministra je bil zakonski načrt soglasno sprejet.

potem zaključil lepo skupščino, zboro-valci pa so se precej časa ostali v prija-teljskem pomenku.

Mačkovski pokret kot evropski svetilnik

Hčerka pokojnega Stjepana Radića ga. Milica Devčić objavlja v nedeljskih šte-vilkah »Hrvatskega dnevnika« filozofske članke o etičnih osnovah »hrvatskega kmetijskega pokreta«. Zabeležili smo že, kako je v enem svojih člankov proglasila Hrvatsko za Palestino in Trebarjevo, Ra-dičev rojstni kraj, za Betlehem sodobnega sveta. V nedeljskem članku pravi, da predstavlja mačkovski pokret »danes v Evropi blestev reflektor miru v skupnosti z ostalimi kmetičnimi narodi.« Po zatirje-vanju ge. Devčićev stremi ta pokret po ostvaritvi take države, ki bo skoz in skoz človečanske, humane. V seljaški državi n. pr. ne bodo smeli nikogar zapreti brez pismenega naročila pristojnega sodišča. Vsaka kršitev osebne varnosti se bo naj-ostrože kaznovala. Smrtna kazen bo ukl-njena, prav tako tudi vse vrste telesnih kazni, itd.

Ideali ge. Milice Devčićev so lepi. V koliko so resno mišljeni, se na žalost le preveč vidi iz znanih političnih metod, ki se jih poslužujejo mačkovci na terenu. Naj bi gospa pojasnila, kako so v skladu z njenimi idejami n. pr. kerebinski do-godki in drugi teroristični akti. Ali naj bo taka ona »nova humanost«, ki jo hoče hrvatski seljaški pokret »vidnihtni od nje-ga upravljani in vodeni državci?«

Nove cigarete »Bled«

Beograd, 5. julija. AA. V vrsti spre-memb, ki jih zadnje čase uvaja uprava državnih monopolov v prodajni stroki to-bačnega monopola, je tudi uvedba novih cigaret. Tako je meseca aprila prišla v promet nova cigareta Hercegovina, ki je pri kadilcih doživela zelo dober sprejem. Zdaj se pa uvaja še ena nova cigareta pod imenom »Bled«.

Več zahodnoevropskih držav je dalo v promet posebne vrste cigaret s pohim ustnikom iz posebnega kreppapirja za fil-triranje tobačnega dima. Po primeru teh držav je tudi naš monopol uvedel takšno cigareto s filtrom, ki je dobila ime »Bled«. Posebnost teh cigaret je v tem, da se dim pri kajenju filtrira in izbeži raznih sestav-in.

Izdelavi nove cigarete je monopolna uprava posvetila veliko pozornost in se sme pričakovati, da bo ta cigareta kot doslej še neznana novost doživela pri ka-dilcih dober sprejem. Z uvedbo cigarete »Bled« je uprava državnih monopolov ho-tela kadilcem povečati izbiro cigaret in jim dati možnost, da se seznanijo z naj-novejšimi izdelki svetovne tobačne indu-strije.

Cigarete »Bled« bodo spravljene v okus-nih polkartonskih skatlicah po 10 kosov, skatlice stanejo 3.50 Din. Nove cigarete se že dobe v vseh trafikah.

Tragičen konec mlade ljubezni

Zagreb, 5. julija. o. Na Kustošiji pri Za-grebu se je odigrala danes krvava lju-bavna tragedija. 22-letni delavec Ludvik Lesjak iz Rogaske Slatine je imel ljubav-no razmerje z 18-letno hčerko gostilničar-ja Milka Praha, ki ga pa zadnje čase ni več marala. Davi se je kakor običajno spet odpravila na delo v tovarno »Union«. Fant jo je čakal blizu hiše in jo brez besede napadel z revolverjem. Pognal jo je strel v hrbet. Ker je tedaj prihajala pred hišo še njena mati, je prišel streljati tudi na njo. K sreči pa je ni zadel. Nato pa si je še sam pognal kroglo v glavo. Z reševal-nim avtomobilom so oba nesrečnika pre-peljali v bolnišnico. Lesjak je že med poljo umrl. Rana gostilničarjeve hčerke ni smrtno nevarna.

Znižana vožnja

Beograd, 5. julija. AA. Dovoljena je po-lovična vožnja na državnih železnih ude-ležencem odkritja spomenika velikemu na-rodnemu pesniku Simonu Gregorčiču 5. in 6. septembra t. l. v Ljubljani. Popust ve-lja od 2. do 8. septembra t. l.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo: Jasno v zahodnih krajih, drugod na prevladuje oblačno. Ponekod sredi države dežuje, prav tako tudi v južnih krajih. Toplota je nekoliko zrasla v severnih in padla v južni polovici. Najnižja toplota Senta 10, najvišja Jaska-Tomić 35 stopinj.

Zemunska vremenska napoved: Prevla-dovalo bo jasno v zahodnih in severnih pre-delih, oblačno z nekaj dežja pa v vzhodnih in južnih krajih. Toplota se ne bo mnogo spremenila.

Zagrebška: Malo sprememb sedanjega vremena.

Bunajska: Lokalne nevihte.

Mogočna sokolska manifestacija

Ponedeljsko »Jutro« je že obširno poročalo o veliki nedeljski sokolski prireditvi v Št. Vidu nad Ljubljano, ki je bila po udeležbi pravi sokolski tabor. Mogočno udeležbo na prireditvi izpričuje priobčena slika, druga pa naše vrle »planince«, ki so ob mogočnem navdušenju vsega občinstva z državno zastavo na čelu otvorili zbor nastopajočih Sokolov in bili tudi zvečer ob vrtnitvi v mesto deležni velikega odobravanja ves čas, ko so strumno korakali do Narodnega doma, kjer je bil razhod

Pogreb nadškofa Jegliča

Pogrebni svečanosti se je udeležila velika množica vernikov iz Ljubljane in drugih krajev ljubljanske škofije

Ljubljana, 5. julija.

Ob številni udeležbi verskih in prosvetnih deputacij iz vseh krajev naše ožje domovine in ob navzočnosti najvišjih državnih in cerkvenih predstavnikov je danes dopoldne Ljubljana sprejela pokojnega nadškofa dr. Anton Bonaventuro — Jegliča k večnemu počitku. Davi pred 9. je skupina bogoslovcev v spremstvu cerkvenih dostojanstvenikov prenesla krsto z nadško-

V zastopstvu divizijske oblasti je bil prisoten general Popadič, v zastopstvu konzularnega zbora pa češkoslovaški konzul dr. Minovski in predstavniki drugih konzulatov.

Mašo zadušnico za rajnega nadškofa je daroval papeški nuncij dr. Pellegrinetti, spominsko pridigo pa je imel mariborski škof dr. Tomažič. Pogrebne molitve ob mrtvaškem odru v cerkvi so opravili nato

Pogled na Tri mostove in Marijin trg za časa pogreba. V sprevedu so kleriki

fovim truplom iz škofijske palače v stolnico, kjer je duhovščina opravila prve žalne obrede. Poleg predstavnikov oblasti, organizacij in korporacij so žalni svečanosti prisostvovali tudi komandant divizije general Tonić kot zastopnik Nj. Vel. kralja, ministri dr. Korošec, Djura Janković in dr. Kerk, za kraljevsko vlado, bana dravske in savske banovine dr. Natlačen in dr. Ružič, šefi državnih in samoupravnih uradov itd.

V velikem številu so se k pogrebni svečanosti zbrali škofje in prelati iz Jugoslavije in inozemstva, na čelu jim papeški nun-

Pogrebni voz s spremstvom duhovščine in orlov ter sorodniki

ef dr. Pellegrinetti. Prišli so poleg drugih cerkvenih veleostojanstvenikov goriški nadškof dr. Margotti, celovski škof dr. Hefter in njegov pomočnik škof dr. Roracher, beograjski nadškof dr. Ujčić, zagrebski nadškof koadjutor dr. Stepinac, škopski škof dr. Gnidovec, krški dr. Srebrnič, senjski dr. Burić, subotički Budanavić, djakovski dr. Akšamović, mariborski dr. Tomažič in ljubljanski dr. Rožman. Narodno skupščino je zastopal njen podpredsednik Markić, senat pa senator Kukuljević-Saksinski.

Ljubavna tragedija v mariborskem hotelu

Celo uro se je razgovarjala z zaročencem, ne da bi ta vedel, da je ranjena

Maribor, 5. julija.

Danes okoli 12.30 so bili mariborski reševalci poklicani v neki mariborski hotel, kjer so našli na postelji ležečo komaj 19-letno natakario Vero Mlinaričevno, ki si je v samomordnem namenu pogolnala iz browninga kroglo v levo stran prsi. Nemudoma so jo prepeljali v bolnišnico, kjer so jo takoj operirali. Njeno stanje je zelo resno.

O dogodku so se izvedele nekarere podobnosti, iz katerih je razvidno, da gre za ljubavno tragedijo. Mlinaričeva je noč od nedelje na ponedeljek prebila v hotelu s svojim zaročencem. Ponoči sta se nekaj sprila in jo je zaročenec zapustil. Kakor je Mlinaričeva sama izpovedala, je več ur premišljevala, kaj naj stori, naposled se je odločila, da se poslovi od varljivega sveta. Okrog 7. zjutraj si je iz revolverja pogolnala kroglo v prsi. S prestreljenimi prsi je

Mlinaričeva obležala v postelji in bila ves čas pri zavesti.

Okrog 11.30 je prišel po njo njen zaročenec, s katerim se je razgovarjala celo uro, ne da bi bil on le slutil, da je nevarno ranjena. Še le takrat so jo zapustile moči in začela je stokati. Ko je izvedel, kaj se je zgodilo, je nemudoma poklical reševalce in poskrbel za prevoz v bolnišnico. Med tem sta se sprta zaljubljenca seveda še pobotala in je Mlinaričeva svoje nepremišljeno dejanje že obžalovala. Zdravniki se sedaj trudijo, da ji rešijo življenje.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Nevesela bodočnost za žensko mladino

Ljubljana, julija

Zaključek šolskega leta in razni izpiti so za nami in začele so se počitnice. Včasih je bil to za šolarje najveselejši dan v letu, izjemši tiste, ki so razred lovrstili s slabim uspehom in so bili obojeni na pomavljanje. Zdaj pa velja to le za del mladine, le za one, ki bodo prihodnje leto še dalje obiskovali to ali ono šolo, ki jim moreča skrb za bodočnost še ni prišla neposredno do zavesti. Toda med omni, ki so napravili maturo, je pa mnogo takih, ki si na vprašanje: kam sedaj, ne vedo odgovoriti. Nejasna in nevesela bodočnost hromi mladostni zanos in sveže sile, ki se jim hoče dela in ustvarjanja.

Ko sta v prejšnjih časih fant ali deklica napravila maturo, se jima je zdelo, da se jima je odprl ves svet natežaj. Prekipevala sta ponosa, velikih upov in smelih načrtov. Čeprav se je dostikrat le malo tega uresničilo, vendar sta bila njihov pogum in veselje do življenja v veliki meri upravičena. Kdor je hotel in mogel, se je odločil za nadaljnji študij, komar pa to ni kazalo, so se odprla vrata v to ali ono službo, le potikati je bilo treba. Skrb za obstanek ni poznal, kdor je le hotel delati.

Danes pa je polčas mladine, ki je dovršila študij, vse drugačen. Fant, ki je napravil izpit na meščanski šoli, se začne s skrbjo ozirati, kje bi našel obetniškega mojstra ali trgovca, pri katerem se bo toliko izučil, da bo mogel dobiti nekoč plačano mesto. Čeprav je tisto plačano mesto, na katero upa, zelo dvomljivo, je vendar vsaj prva skrb odmaknjena proč od sedanjosti. Skoro se bolj izgleda, da je dijak, ki je napravil maturo na srednji šoli. Tisti, ki more iti študirati na vseučilišče, se morda tolaži z upanjem, da bo do tedaj, ko bo on doštudiral, morda že vse drugače. V brezupnem polčaju so pa tisti maturanti, ki so študirali v pomanjkanju in nimajo sredstev za nadaljnji študij. Kje naj iščejo eksistenco? Poleg njih čaka samo v Sloveniji na službo približno 800 brezposelnih učiteljev in učiteljic in nedavno so povzdignili svoj glas tudi brezposelni profesorski kandidati, katerih je samo pri nas 150. Kdaj bodo prišli vsi na vrsto pri nameščenju. Tudi drugim mladim intelektualcem se ne godi bolje. Če pomislimo, koliko stane študij medicine, moramo priznati, da je naravnost nedopustno, da jih po dovršenih študijah nameščavajo kot »volonterje po bolnišnicah«. Prav tako trpe diplomirani juristi, ki služijo kot brezplačni praktikanti po sodiščih in drugih uradih. Sedaj hoče država uvesti brezplačne delovne moči tudi v šole. Kaj pa oni, ki ne morejo zastoj delati? Kje naj vzame mladina življenjski optimizem in zaupanje v državo, ki se okoliščja z njenim neplačanim delom? Zloabljanje delovne moči mladine v današnji gospodarski stiski jo mora demoralizirati in zavajati v nihilizem.

Mnogo na slabšem kot moška mladina, ki čaka na službo, so pa dekleta. Pri nas se že skozi vso dobo, odkar je brezposelnost zajela tudi srednji stan, sistematično uvaja praksa, da pridejo na vrsto najprej moški, ne glede na socialne razmere prisilica. Prvi so začeli to uvajati javni uradi, kjer so šli nekateri celo tako daleč, da so določili število uradnic, ki jih smejo sprejeti njihovi resorti. To sistematično omejevanje dostopa ženskih moči v urade je uvedeno zlasti pri železnici in pri pošti. Kmalu so sledili javnim tudi privatni uradi, kjer mora vsako kolikaj sposobno plačano mesto zasedati moški. Mladim nameščenkam so na razpolago le še službe po 300 in 400 dinarjev mesečne plače. Tisti, ki se jim zdi, da je tako postopanje v redu, pošiljajo dekleta v zakon in v družino in ne pomislijo, da sta danes zakon in ženina služba nerazdružno zvezana. Mlad profesor, ki se je pred par leti silovito zagajal v »prenapete in nenaravne emancipiranke«, ki si upajo tu pa tam izraziti mnenje, da ima tudi žena pravico do plačanega dela, se je poročil z učiteljico, pa je takoj sprevidel, da je teorija eno, praksa pa druga in ni niti poskušal, ženo napraviti samo za gospodinjico in mater, marveč je bil najbrže srečen, da sme tudi ona še nadalje opravljati službo. Tako kaže življenje dan za dnem tudi na drugih primerih, da se z demagogijo in frazami ne da nikdar urediti. Vključno temu pa iščejo rešitve teh težkih problemov povsod drugod, samo da ni treba rešic pogledati v obraz in urejajo vprašanje brezposelnosti na račun žensk.

Zato pa so izgledi deklet, ki so napravile izpise, še mnogo bolj brezupni. Najprej prihajajo na vrsto fantje, potem pa: je izčrpan kredit. In tako čakajo nekatere brezposelne učiteljice abiturientke že peto leto na službo. Okrog 700 jih je bilo lani, letos so njihove vrste še narasle. Za vse je važno vprašanje: kaj naj počno. Da dršveno in moralno ne propadejo? Kajti obrov vodi po najkrajši poti v brezno. Še

hušje pa je za tiste, ki se morajo vprašati: od česa živeti? Kajti prav v teh vrstah jih je nešteto, ki so jih starši ali sorodniki solali z največjimi žrtvami. Ali naj jim ostanejo še nadalje na ramah? Tem pač ne kaže, da bi se posvetili nadejnemu študiju, kakor bodo storile nekatere srečnejše tovarišice. Večina teh bo morala zgrabit za prvim zaslužkom, ki se ji bo nudil. Saj vemo, da so med njimi takšne, ki so šle za natakarice, za sobarice, za pestunje. Največ pa se jih preživlja z inštrukcijami. Cesto je ta kruh najgorenjši, kajti tukaj pokažejo mnogi dobro situirani ljudje, ksko malo imajo socialnega čuta. Te inštruktorice pripovedujejo iz svojih lastnih doživljajev gorostasne primere: ko ostane premožna gospa dolžna honorar ubogemu dekletu, ker je pač imela »ta mesec prevelike osebnostne izdatke«, ali pa jo najame samo za enega otroka, za katerega ima poučevati samo v enem predmetu, da se lahko pogodi za čim nižji honorar, nazaranje je pa treba pomagati pri vseh lekcijah kar obema otrokoma. Učiteljska abiturientka, ki se že več let vzdržuje samo z inštrukcijami, je hodila pol ure daleč poučevat deklico, s katero je bilo silno dosti truda. Kot honorar so ji ponudili 5 dinarjev od ure.

Vprašanje inštrukcij bi pač lahko vsaj nekoliko uredili učitelji in profesorji po šolah, ki naj bi pripravili starešem zastolih otrok najpotrebnejše brezposelne. Posebno pa naj bi učitelji in profesorji, ki že imajo svoje plače, odklanjali inštrukcije s svoje strani ter jih prepuščali brezposelnim tovarišem. Danes imamo vsi polna usta socialna čuta, pokažimo ga tudi v dejanju!

Sokolska knjiga o življenju in kulturi Južne Srbije

Skopje, konec junija
Prosvetni odbor Sokolske zveze je izdal reprezentativno knjigo »Južna Srbija«, ki bo spomenica letošnjega pokrajinskega sokolskega zleta v Skopju na Vjodov dan. Knjigo je uredil predsednik prosvetnega odbora SSKJ prof. Bogoljub Krejčik. Razprave so prepevali ugledni znanstveniki in kulturni delavci. Tako n. pr. je prof. dr. Mesmesl opisal okolico Skopja, prof. dr. Čremošnik je prikazal Južno Srbijo v kritični dobi, Mirko Jovanović je opisal razvoj Školestva v Južni Srbiji, general Stajić pa borbe za osvobodjenje.

Češkoslovaška

dežela pokrajinske pestrosti, letovišč in zdravilišč

Pogled na Palace hotel v kopališču Piešťany

Privlačnost Češkoslovaške ne leži v močnosti in veličju države, marveč v izredni pokrajinski pestrosti, ki jo zelo posrečeno dopolnjuje vse ono, kar je v stoletnih naporih ustvarilo nje pridno in nadarjeno prebivalstvo. Tako tudi Češkoslovaška ne samo prijatelju prirode mnogo prilike za občudovanje prirodnih krasot, marveč zadovoljuje v enaki meri prijatelje zgodovinskih spomenikov ter ljubitelje raznih lepih sportov.

Češkoslovaške gore sicer niso z večnim smegom pokriti orjaki, ki učinkujejo s svojo mrtvo krasoto, marveč so vsesokoli pokrite z gostim gozdom, ki mestoma prehaja naravnost v pragozdi. Na zapadu tvori mejo države Češki les, ki prehaja proti severu v Smrečine in Rudne gore. Vse ozemlje je prepreženo s krasnimi cestami in dobrimi poti, tako dr so obiskovalcem dostopne tudi najbolj oddaljene znamenitosti in prirodne lepote. Ob saški meji se razprostira romantično Polabsko pešeno gorovje, imenovano češko-saška švica. Na vzhodu zapirajo deželo Jizerske gore, se-

Uspele konjske dirke v št. Jerneju

Št. Jernej, 7. julija

Naša letošnja konjskošportna dirkalna prireditve na praznik sv. Petra in Pavla je uspela bolj, kakor smo pričakovali. Zato se moramo zahvaliti tudi vremenu, ki je do brohotno podprlo našo dobro voljo, čeprav se je hotelo dopolniti še kajati. Na tekmi je nastopilo v sedmih točkah 28 izbranih in dobro treniranih konj, nagrad pa je bilo razdeljenih v gotovini za 6400 Din. Dokaz, da zbuja naše vsakoletne konjske dirke vedno več pozornosti tudi drugod, nam je bila udeležba tujih tekmovalcev, celo iz Stajerske, čeprav so se vršile istega dne konjske dirke tudi v Mariboru. Da razpolagamo danes že s prav odličnim, treniranim konjskim materialom, je bilo razvideti iz ostre konkurence tujih tekmovalcev, ki pri vseh svojih nadah niso mogli zasesti prvih mest. Tako se je neki tujec pohvalil, da nam hoče pokazati, kaj zmore treniran jahca, pa je moral kapitulirati pred domačinom Dahijem, ki si je pribral prvenstvo že na dirkah v Krškem in v Ljubljani, čeprav je Dahi kmečki delovni konj. To so sado vi petdesetletne smotrne selekcije domače pasme, ki jo vršijo naša konjerska društva. Zanimiva je bila tekma ameriških kasačev, novost na jahanju čez zapreke, kar bomo videli dešlej na vseh bodočih naših konjskih dirkah.

Po konjskih dirkah so se vršile na isti progi še kolesarske tekme, ki so se jih udeležili z nadpolovičnim številom samoborski športniki. Prvo nagrado si je pribral domači kolesar Lampe, ki je že nekajkrat pokazal svoje športne zmožnosti tudi pri drugih kolesarskih tekmah.

Udeležba gledalcev je bila prav številna. Posebno tujeve ras je mnogo obiskalo, kar nam je le v izpodbiro za bodočnost.

Kongres agronomov. V nedeljo je bil v dvorani poljedelsko-gozdarske fakultete v Zemunu otvoren kongres združenja naših agronomov. Na kongresu se je zbralo okrog 250 agronomov iz vse države. Svoje zastopnike je poslalo tudi združenje bolgarskih agronomov. Bolgarsko delegacijo vodita predsednik združenja Mihajlo in bivši minister prof. Molov. Predsednik kongresa je dr. Dragomir Čosić. Poročila uprave so bila sprejeta z odobravanjem, med diskusijo pa je bilo ugotovljeno žalostno dejstvo, da je v naši državi mnogo brezposelnih agronomov, čeprav bi bilo treba nastavit še enkrat toliko agronomov, kolikor jih je doslej v službi.

verovzvod na obeležjeju Krkonoši s Snežko. Od Krkonošev dalje se vlečejo Jeseniki s Pradedom.
Še vzhodnje se razprostirajo Aczkidi z bajejlovnim Radhostom, mejo proti Poljski pa tvori Visoka Tatra s svojim najvišjim vrhom Gerlovskim štitom. To gorovje je pravi raj za turiste. Prekrasni gozdovi, gorska jezera, — morská očesa — ter izvrstni hoteli, opremljeni z najmodernejšim udobjem. Vzporedno z Visoko Tatro gredo gorski hrbi Nizke Tatre, Slovaškega Rudogorja, obeh Tater itd. Do Karpatoruske meje se širijo Karpati s svojimi vrhovi Hoverlo in Pop-Ivanom. Njihovi travniki in pašniki spominjajo na najlepše predele švice.
Zelo znamenita so nadalje podzemelska čudeza divje Macoche, votline v Demanovi, dalje ozemlje v Jasovu, Domici in Aje-llici. Vse jame so lahko dostopne ter so zanimive tudi z arheološkega vidika. V to območje spada tudi ponikalnica Punkva, ki je ustvarila nebroj podzemelskih krasot in ima podzemsko zvezo s slovito Macocho.

Domače vesti

* Obisk uglednega zdravnika iz Afrike. V Zagreb je prišel dr. Kaunitz, reformator in medicinski pisatelj ter ravnatelj medicinske službe v glavnem mestu dežele Ugande v Africi. Ta dežela je pod anglesko zaščito in je znana po bogatih pridelkih kave, bombaža in banan. Ugledni afriški zdravnik se zelo zanima za naše zdravstvene ustanove in za razne medicinske publikacije. V Zagrebu bo ostal tri dni in pri raznih obiskih ga bo spremljal kot tolmač zagrebški zdravnik dr. Nikolić.

* Kongres evanđeljskih cerkva jugovzhodne Evrope. V Pančevu bo od 6. do 8. t. m. kongres nemških evanđeljskih cerkva jugovzhodne Evrope, na katerem se bodo zbrali predstavniki evanđeljskih cerkva iz naših držav, Češkoslovaške in Rumunije in Avstrije. Razpravljali bodo o raznih teoloških vprašanjih evanđeljskih cerkva. Kongresu bo predsedoval škof dr. Popp, ki je poglavar evanđeljskih cerkva v naši državi.

* Deputacija državnih upokojencev. V Beogradu so se mudili predstavniki združenja državnih upokojencev iz Zagreba, Ljubljane, Sarajeva, Splita in Banje Luke. Državne upokojence iz Slovenije zastopa pri tej deputaciji predsednik društva državnih upokojencev g. dr. Vrtančič iz Ljubljane. Deputacija je obiskala ministre generala Marića, dr. Korošca, dr. Kožula in dr. Kreka. Vsem ministrom so bile izročene spomence združenja državnih upokojencev, v katerih so razložene glavne težnje upokojenih državnih uslužbencev, kakor prevedba staro-upokojencev na penzije po novem zakonu, odprava plačevanja kuluka in določitev novih draginskih določil. Spomenica je bila izročena tudi predsedništvu vlade, senatu in narodni skupščini.

* Naši kolesarji na Bolgarskem. Na povabilo bolgarskega kolesarskega saveza je enoči odpotovalo pet naših kolesarjev, in sicer Gariner, Rozman, Prošinek, Grac in Ormuž. V Bolgarijo, kjer bodo štartali na štiridnevni etapni vožnji od Sofije do Varne, ki bo 8., 9., 10. in 11. t. m. Našim kolesarjem želimo prav lepih uspehov.

GOSPODJE!

Najnovejši vzroci za srajce pri K. SOSS.

Čistimo zalogo od 1. julija naprej

Eponge Din 10.—
Rips črtast, indantren Din 10.—
Etamina vzorčast Din 8.—
Pralni črpe vzorčast Din 10.—
Polden črtili, od Din 6.— do 8.—
Pljake barvasti Din 10.—
Etamina 90 cm šir., vzorčast Din 10.—
Georgette 90 cm šir., vzorčast Din 15.—
Blago za zavese 150 cm šir., od Din 18.— do 40.—
Za kopalne plašče od 50 naprej
Georgette enobarvni, pralni, 90 cm šir., Din 28.—
Bombard svila vzorčasta, gladka, za obleke in perilo po Dtr 22.—

MANUFAKTURA

F.K.S. SOUVAN

MESTNI TRG 24

* Promocija. Dne 3. t. m. je bila promovirana na univerzi v Gradu za magistro pharmaciae gđ. Zdenka Mankočeva iz znane ugledne narodne tržarske rodbine. Čestitamo!

* O krizi naših gledališč. So temeljito razpravljali delegati združenja gledaliških igralcev, ki so imeli, kakor smo že poročali, svojo skupščino v Beogradu. Bivši režiser Narodnega gledališča v Sarajevu g. Pregarc, ki je nekdanji deloval tudi v Ljubljani in Mariboru, je v svojem nagovoru naglasil, da so državne subvencije naših gledališč vsako leto manjše, a da se tudi zgodi, da nekatere gledališke uprave pije državnih prispevkov slabo uporabljajo. Tovaršice je spomnil na besede velikega zaščitnika gledaliških umetnikov pokojnega kralja Aleksandra, ki je nekoč dejal: »Vi ste moja kulturna vojska.« Če bi danes prišel naš najvišji zaščitnik pred nas, bi mu morali povedati, da ima ta vojska zelo slabe generale, je mečil g. Pregarc. Obširna resolucija, ki je bila soglasno sprejeta, zahteva uveljavitev zakona o narodnih gledališčih, pravično izvedeno napredovanje gledaliških igralcev ter uvedbo pravilnika za ustanavljanje in vodstvo privatnih gledališč. Pred zaključkom skupščine je režiser mariborskega gledališča g. Jože Kovič predlagal, naj bi bil prihodnji kongres gledaliških igralcev v Mariboru.

* Vojna biblioteka. Skupina upokojenih oficirjev je v hvalevrednem namenu, da bi s svojimi izkustvi in s svojim znanjem še dalje služila vojski, narodu in državi, ustanovila vojno biblioteko, ki bo vsako leto izdala po nekaj knjig iz vojaškega slovstva in iz vojaške zgodovine. Prva izdaja je že izšla ter obsega šest zelo zanimivih in poučnih knjig. Skupini ustanoviteljev vojne biblioteke se je pridružilo tudi mnogo aktivnih oficirjev. Vojna biblioteka je organizirana po vzgledu švabske književne zadruge.

Perzijske preproge

in še druge starinske vrednosti, nudim po neobičajno solidni ceni.

Ogled vsak dan zjutraj od 10. do 12. ure in od 4. do 7.

Beethovnova ulica: II. nadstropje, vrata št. 22.

Orient — Karpel

Utrinki vročega poletja

Kopalno in letoviško vrvenje — Sezona „slamnatih vdovcev“, njih klavrne preizkušnje in poučni zgledi

Ljubljana, 5. julija.

Vendar! Zdaj se je na široko odprlo nebo in obzorje je daleč naokrog pod vplivom vedrega anticyklona. Sonce je kakor v Vivodih dneh pritiščilo znova in Ljubljana je v nedolgi navezgodaj bruhnila iz sebe trume izletnikov, kopalcev, pa posetnikov lepo uspešnih nastopov in drugih veselje v okolici. Vode so bile vespovsod prepolne kopalcev, saj je zdaj zlati čas za to.

V mestu je čez dan življenje kakor zamrlo. Vroče pritiska sonce na razbeljeni asfalt in kdor le more, se umakne iz segretega zidovja v varno senco. V blaženi dobi počitnice se bo zmerom več mostnega življenja selilo v hladne kotečke podeželja, petičnejši bodo pohiteli v razkošnejša letovišča in kopališča, pa doli na jug, na sinji Jadran. Življenje ob morju bo prav zdaj zavzelo najvažnejši potek, saj se od julija do srede septembra zapro nebesne zatvornice v večjem delu našega primorja in kratki pljuski ne morejo kvariti dobre razpoloženja. In kakor bodo poslej zmerom številnejši tuji v vlaki in avtomobilu pritisnili čez meje v lepe kotečke Slovenije, prav tako bodo brzeli veliki avtomobili skozi naše mesto k morju. Zelenka kača bo dovažala dan za dnem več turistov iz sosednih držav, pa iz srednje in severne Evrope ter jih odlagala na postajah primorja dan se okrepe v slanih valovih pod južnim soncem in ponese domov nepozabne vtiske lepot s slikovitih naše rivi.

V malem spranu bi moralo biti vsako leto sonca na pretek. Saj je ta mesec po na-

vadi izmed dvanajstih najmanj oblačen v letu in se z junijem in avgustom ponaša kot tvorec visokega, sončnega poletja. Ti stih večnih obiskov neveščnih ekolonov, ki nam v ostalem letu le preprosto dolgočasijo življenje, se je zdaj treba izogniti, morje naj bi bilo nekaj časa pohlevnejše in pustilo tudi nam kosček blažene lepote jasne neba, kakršnega se v preobilici deležni leto in dan prelepi otoki Kanarski. Ndaleč od tam, tja preko Azorov, je zibel lepega, pa v bližnjem sosedstvu visokega Atlantika se zvrtili jedro grega, vlažnega vremena za večino evropskih pokrajin.

Počasna Ljubljana se je že precej segrela in tudi Sava je letos za ta čas že prav topla. V pripekli, ki se nam še obeta, bo v vodah komaj dovolj utehne pred vro-

FROTIRKE 1

POTEM SAMO

PATENT-FROTIRKE

BELE . . . DIN 18.—

BARVASTE DIN 20.—

MANUFAKTURA

F.K.S. SOUVAN

MESTNI TRG 24

u— Zadaja skupina ameriških Slovencev pripe jutri ob tri četrti na 9. na glavni kolodvor. Vodi jo g. Avgust Kolandar. Tudi tej skupini bo družila sv. Rafaela pripravila slovesen sprejem, k kateremu vjdno vabi oblasti, kulturne organizacije in prijatelje naših izseljencev. Vratajo se v domovino po dolgih letih odsotnosti. Pridimo jih pozdraviti in jim pokazati, da jih domovina ni pozabila.

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM

v Šiški — Telefon 33-87

V torek, sredo in četrtek ob pol 9. uri francoski vellefilm, nagrajen z zlato medaljo

OTROCI PAVLOVE ULICE

po istoimenskem romanu Ferenc Molnara

V soboto:

Kočijaževa pesem

Paul Hörbiger

u— Českoslovaški obce v Ljubljani usporjád v utorj, dne 6. července t. r. o deváté hodině večerní v restauračních místnostech »Zvezdy« oslavu památky Mistra Jana Husi a zve vřele všechno členstvo k účasti na této významné oslavě. Začatek přemě o 9. hod.

u— Članki sestanki Ljubljanskega šahovskega kluba. Odbor LŠK eklicuje za drevi ob 20.30 v »Zvezdy« splošen članski sestanek. Ker bo dnevni red izredno važen in aktualen, je dolžnost članstva, da se sestanka polnoštevilno udeležijo.

Koža se ne lušči, temveč lepo perjavši, če uporabljate TSCHAMBA P.II. Drogerija Gregorič d.o.o. Ljubljana, Prešernova 5.

u— Brezplačni tečaji za obvezno telesno vzgojo naroda. Mestno poglavarstvo opozarja interese, da je ministrstvo za telesno vzgojo naroda razpisalo brezplačne tečaje za obvezno telesno vzgojo naroda, ki se bodo vršili julija, avgusta in septembra. Kot slušatelji teh tečajev prihajajo v poštev učitelji ljudskih šol, telovadnih učitelji, rezervni oficirji in tehnični člani telovadnih in športnih društev, ki imajo vsaj nižjo srednjo šolo z nižjim tečajnim izpitom. Pogoji za sprejem v tečaje so na vpogled v mestnem fizikatu.

u— Putnik Ljubljana priredi od 10. do 11. izlet z avtobusi do Trsta in od Trsta s prekomorsko motorno ladjo »Neptun« na Brione. Informacije v vseh biletarnicah »Putnik«.

u— Obleke in tobakne kemično čisti barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich. 2

z Celja

u— Kresovanje v Celju. Moška in ženska podružnica CMD v Celju sta priredili v nedeljo, na predvečer prazničnih slovanških blagovestnikov, tradicionalno kresovanje. Ob 20.45 je začel na Starem gradu velik kres, bengalični ogenj pa je razsvetlil vrh Friderikovega stolpa, s katerega so začele švigati pestre rakete. Nato sta se rdeča in zelena bengalična luč ožarili vse grajske razvaline. Umetni ogenj je strokovnjaško oskrbel lastnik celjske »Pyrote« g. Janko Bova. Kres, združen z ognjemetom, je gori tudi za »Kalvarijo« na hribu sv. Jožefa, pa tudi na raznih drugih oddaljenějšíh hribih so bili vidni lepi kresovi. Pred kolodvorom je moški zbor »Ojke«, pomnožen s pevci CPD, pod vodstvom g. Cirila Preglja zapel več umetnih pesmi. Na prostoru pred kolodvorom je bila med kresovanjem zbrana velika množica narodnega občinstva.

u— Tragična smrt kolesarja. V nedeljo okrog 17. se je vozil celjski mehanik g.

Pavel Bremec z osebnim avtomobilom po državni cesti iz Zalcu proti Petrovcam. Nekako v sredi med bolnico za duševne bolezni v Novem Celju in cestnega križišča v Petrovcih je privozil nasproti s kolesom okrog 30 let stari Mihael Skornšek iz Slovenjgradca, ki je bil uslužen pri gostilničarju g. Terzanu v Petrovcih. Bremec in Skornšek sta vozila pravilno po desni strani ceste. Tik pred avtomobilom pa je Skornšek zavil s kolesom na levo. Bremec je takoj zavril, a ni mogel več preprečiti nesreče. Biatnik avtomobila je zadel v Skornškovo kolo. Skornšek je odletel s kolesa in priletel z glavo tako nesrečno na tla, da mu je počila lobanja. Skornšek je na mestu izdihnil. Kmalu je prišla uradna komisija, ki je ugotovila dejanski stan, narkot so prepejali Skornškovo truplo v mrtvašnico pokopališča pri Sv. Kancijanu v Zalcu.

u— Zagonetka umora pred 16 leti. V začetku februarja smo poročali, da so v Celju aretirali 47-letnega čevljarkega mojstra Ludvika Rateja s Sp. Hudinje in njegovo ženo Amalijo zaradi suma umora. Ratej je bil namreč osumljen, da je l. 1921. v Ziljah pri Konjicah umoril in oropal gozdarja Severja, uslužbenega pri knezu Windischgrätzu. Zaradi tega roparskega umora in še nekaterih drugih zločinov je bil pred leti obsojen Miha Dolganoč na do smrti roko. Letos je berač Martin Šloer iz Spitališča izjavil, da je večer pred roparskim umorom videl Rateja v družbi Dolganoča. Šloer pa je to izjavo pozneje prekalil in povedal, da je iznesel svojo trditve v vinjenosti, da pa njegova izjava ne odgovarja resnici. Na podlagi ugotovitev preiskave sta bila Ratej in njegova žena izpuščena iz preiskovalnega zapora okrožnega sodišča v Celju.

u— Tri težke nesreče. V soboto je padel 39 letni posestnik Martin Starc z Gornje Rečice pri Laškem z neke pogorele stavbe štiri metre globoko ter si težko poškodoval noge, roke in hrbtenico. Istega dne se je ponesrečil pri streljanju z mošnjarem 21 letni sin posestnice Franc Čakš z Dola pri Smarju. Nabož se je prehitro vnel in razmesaril Čakšu levo dlan. V nedeljo se je 13 letni sin cinkarniškega delavca Franc Božnik iz Trnovelj polil s kromom in se hudo oparil po obrazu in rokah. Ponesrečenec se zdravi v celjski bolnišnici.

u— Drž. dvorazredna trgovska šola v Celju. Ob koncu šol. leta 1936/37 je bilo na zavodu 37 gojencev in 110 gojencek, skupaj 147. Od teh so izdelali: z odličnim uspehom 1 gojenec in 5 gojek, skupaj 6; s pravih 3 gojenci in 12 gojek, skupaj 15; z dobrim 8 gojencev in 37 gojek, skupaj 45; z zadostnim 11 gojencev in 24 gojek, skupaj 35; vseh je izdelalo 101. Popravni izpit ima 10 gojencev in 16 gojek, skupaj 26. Izdelali niso 4 gojenci in 16 gojek, skupaj 20. K završnemu izpitu se je prijavilo 11 gojencev in 29 gojek, skupaj 40. Z odličnim uspehom so ga opravili Godec Vilma, Hrčica Viljemina, Lakitsch Edi in Rebeuschek Ludvig; s prav dobrim Arnež Jeka, Grebenc Ivanka, Hosner Ana, Hrovat Nada, Musar Ljudmila, Osojnik Nada, Peterneč Ersilja; z dobrim Janežič Josip, Jerman Richard, Tratnik Stanko, Saloven Karl, Dobovnik Ida, Fodermajer Dolores, Kokalj Danijela, Kostanjšek Zvonimira, Lavrinec Marija, Rems Marija, Urek Zora; z zadostnim Bradat Dragó, Pesan Alfonz, Grilenc Ota, Kukovec Iva, Medved Marija, Mušič Anica, Praprotnik Boža, Spindler Zora. Na septembrski rok je bilo odklonjenih 6 gojek in 2 gojenca, za leto dni pa 1 gojenec in 1 gojenka.

u— Kino Union. Danes ob 16.15, 18.30 in 20.30 komedija »Planinec« z Otonom Wallburgom in tednik.

KINO METROPOL, prinaša danes ob 16.15, 18.15 in 20.30 »TRUKA«.

iz Maribora

u— Prisrčna odhodnica upravniku F. Irgolču. V soboto zvečer so priredili uradni počte Maribor I. svojemu priljubljenemu upravniku F. Irgolču, ki je bil na lastno prošnjo upokojen, prisrčno odhodnico pri »Novem svetlu«. Toplo občutene zahvale in priznalne besede, ki so jih spregovorili njegov večletni zastopnik v službi g. Kumer, g. Zula v imenu Poštnege roga, g. Pirnat v imenu nižjih poštних uslužbencev, g. Vodopivec v imenu poštnege uradništva, g. Turk v imenu podobora Udrženja nižjih poštних uslužbencev ter g. Božiček, so razodevale globoko ljubezen in spoštovanje, ki ga je deležen zaslužni upravnik g. F. Irgolč. Pri lepo uspelem poslovnem večeru so vnelo sodelovali tudi pevci »Poštnege roga«.

u— Lepo uspeša prireditve mariborskih častnikov. V nedeljo je bila v parku tukajšnje inženjerske podoficirske šole lepo uspeša zabavna prireditev in veselica s slikovitim sporedom. Prireditve, ki so jo or-

KINO UNION

Divna ljubezenska balada

VELIKI IN MALI SVET

v glavnih vlogah: Viktor de Kowa, Heinrich George, Adela Sandrock

Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri

ganizirali častniki mariborske garnizije, je privabila mnogo ljudi ter dokazala, kako tesne in prijateljske so vezi prebivalstva z našimi častniki. Za lep uspeh prireditve gre v prvi vrsti zasloga vrlim funkcionarjem prireditvenega odbora.

u— Cirilmedlov kres pri Urbanu. Ob lepi udeležbi Mariborčanov in domačinov je bilo v nedeljo zvečer tradicionalno kresovanje pri Sv. Urbanu. Po 21. je vzplapolal mogocen kres, himna »Hej Slovanci! ter zvok sokolskih fanfar sta pretresla mirno noč. Ob zvokih harmonike so narvočeli zaplesali kolo in sta spregovorila tople besede šolski upravitelj Puher v imenu domačih podružnice CMD ter član glavnega odbora g. Robnik. Slovesnost je lepo potekla ter je ni moglo niti najmanj motiti čudno obnašanje nekaterih mladičev, ki so pa kmalu zapustili slavnostni prostor.

u— Dekleta pozor! Kakor smo že poročali, priredi tukajšnja Jadranska straža v okviru prireditve letošnjega Mariborskega tedna »Šen kresne noči na prostem, in sicer v mestnem parku. Režija je v rokah režiserja g. Kosiča, dotim je vodstvo glasbenega dela izvedbe v rokah matičnega dirigenta prof. M. Kozine. Pri predstavi na prostem bo nastopilo tudi večje število plešalk in so vodstvo priprav za baletne točke prevzele znana sokolska delavka V. Sernčeva iz Celja ter dve odlični plešalki grške opere. Mariborska dekleta, ki bi rada nastopila ter se izvežbala za baletni nastop, pa se naprošajo, da se v sredo popoldne ob 4. javijo v prostorih Glasbene matice. Prijave se bodo sprejemale tudi zvečer ob pol 8. isetom in tudi prihodnji dan. Ob tej uprizoritvi, ki zbujajo zanimanje vsega kulturnega Maribora, se bo izvajala celotna Mendelsohnova glasba. Razen tega pa bo čarobna iluminacija podkrepila vsa dogajanja v tej »Kresni noči«.

u— Tečaj za brezmotorno letenje otvori dne 11. t. m. na letenskem pomožnem letišču jadrana skupina Aerokluba in se sprejemajo prijave najkasneje do 10. t. m. v pisarni odvetaika Kukovca na Aleksandrovci cesti 20/I.

u— Na Dravskem polju gori. V Skopah na Dravskem polju je uničil ogenj domačijo posestnice Marije Vukove, ki trpi radi tega nad 30.000 din škodo. Vzrok je najbrže pokvarjen dimnik.

u— Požar v Studenčih. Včeraj popoldne okrog 17. je nastal v gospodarskem poslopju posestnice Marije Trebešve v Studenčih. Obrežna ulica 70 oženj, ki se je naglo razširila tudi na stanovanjsko hišo. Klub temu, da so bili domači in mariborski gasilci kmalu na mestu, niso mogli skoraj ničesar rešiti. Obe poslopji sta pogoreli do tal. Škoda znaša okrog 100.000 Din.

Vremenska poročila

Dozdevno vreme v juliju po stoletnem koledarju

Dan je dolg 16 ur, 2 minuti in se do konca meseca skrajša za 56 minut.

T. 6. Izajja

S. 7. Vilbald

C. 8. Elizabeta

Mijab ob 5.12

P. 9. Nikolaj

S. 10. Amalija

N. 11. Pij

P. 12. Janez

T. 13. Marjeta

S. 14. Bonavent.

C. 15. Henrik

P. krajec ob 10.36

P. 16. Marija K.

S. 17. Aleš

N. 18. Miroslav

P. 19. Vincenc

T. 20. Elija

do 9. zelo vroče in lepo, le ponekod deževne motnje

nočni nalivi

močni nalivi

od 11. do 27. zelo vroče in lepo, suša, le redkokje malo dežja

dec ni nč kaj zadovoljen. Pa sklne vsaj večerjat doma, Res, to je ideja — in ženi pokaže, kako se štedi.

Iz urada grede nakupi za nekaj dni narazpov, salame in sira. Že drugi dan je vse plesnivo, sir trd in neokusen. Želodec neusmiljeno kruli — kaj zdaj? Prodajalne so zaprte, v gostilno je že prepozno. Obrne vse predale in omare — končno, glej skodelica mleka je še tu. Pa se zmislji, pripravi nekaj peciva. Saj to je enostavno, pogreti mleko in pomešati vanj moko. Po dolgem iskanju najde ponovo in nekaj moke, postavi mleko na plinski štedilnik, prižge in čaka, da zavre. Vzame dnevnik, sede k oknu in čita, ves vesel, da bo le potolažil lačni želodec. Prižge si še cigareto, tako — zdaj je udobno.

Janko se poglubi v dejanje ljubezenskega romana, tedaj pa sssssss — mleko leze iz ponve na vse strani. Janko plane, zgrabi ponev — ajassa — prokleti spak, in že leži ponev na tleh. Hlače so polite, roka vsa opečena. Naglo obriše tla s cunjjo, roka ne-

Gospodarstvo

Narodna banka ob koncu prvega polletja

Zlate in devizne rezerve so letos narasle za pol milijona

Narodna banka objavlja svoj izkaz za 30. junij t. l. odnosno polletno bilanco. V zadnji četrtini junija se je zlata podlaga povečala za 0.6 1677.7 milijona din (lani ob koncu junija 1626.1); od te zlate podlage odpade na zlato v blaginjah Narodne banke 1646.7 milijona din (lani 1473.6), na zlato, deponirano v inozemstvu, pa 31.0 mil. din (lani 57.2). Devize izven podlage pa so v zadnji četrtini junija ponovno narasle za 13.9 na 880.4 milijona din. Samo v teku meseca junija je znašal pri Narodni banki dotok zlata in deviz 124.4 milijona din. Gibanje podlage in deviz izven podlage je bilo zadnja leta naslednje.

	podlaga devize izv.	podlaga
22. jan. 1935.	1296.5	108.1
30. jun. 1935.	1364.7	187.1
31. dec. 1935.	1464.3	331.6
30. jun. 1936.	1548.0	422.2
31. dec. 1936.	1626.1	552.3
30. jun. 1937.	1677.7	880.4

Zlati sklad se je v prvem letošnjem polletju povečal za 51.6 na 1677.7 milijona din. Pri tem pa je treba poudariti, da gre tu za stabilizacijske dinarje, ki so za zlato obračunani po stari pariteti (37.736 din za kilogram čistega zlata). Po pribitku oficijelne premije 28.5% pa se je v prvem polletju zlati sklad povečal za 66.3 na 2155.9 milijona din.

Se v večji meri so narasle devize izven podlage, ki so se v prvem polletju povečale za 358.1 na 880.4 milijona din. Skupaj je znašal v prvem polletju dotok zlata in deviz okrog 410 milijonov stabilizacijskih din, odnosno po pribitku oficijelne premije 522 milijonov din.

Gornja razpredelnica nam kaže, kako so zlate in devizne rezerve Narodne banke od začetka leta 1925. stalno narasle. Kot izhodišče naše primerjave smo vzeli 22. januar 1935., ko je bila razčiščena bilanca Narodne banke. V tem razdobju dveh let in pol se je podlaga povečala za 391.2 milijona stabilizacijskih din, devize izven rezerve pa so narasle za 772.3 milijona stabilizacijskih din. Če še pribijemo oficijelno premijo, tedaj znaša povečanje podlage in deviz izven podlage od začetka leta 1935. 1496 milijonov din in je skupna vrednost podlage in deviz izven podlage narasla na 3286 milijonov din.

Posojila

Posojila, ki so v prvih treh četrtinah junija nazadovale za skoro 100 milijonov din, so v zadnji četrtini meseca zaradi ultima zopet narasla, toda le za 16.5 na 1629.7 milijona din. In sicer menična za 15.3 na 1981.7, lombardna pa za 1.2 na 248.1 milijona din. Gibanje posojil je bilo zadnja leta naslednje (v milijonih din):

	menična lombardna skupaj
konec 1932.	2112 345 2457
konec 1936.	1458 259 1717
30. junij 1937.	1382 248 1630

Ob koncu junija so bila posojila za 87 milijonov manjša nego v začetku leta, toda

še vedno za 24 milijonov večja nego lani ob koncu junija. Od konca l. 1932., ko je bila kreditna kriza na vrhu, pa so se posojila skrčila za preko 800 milijonov din.

Gibanje obkroga bankovcev

Obtok bankovcev se je v zadnji četrtini junija znova povečal za 17.2 na 5474.2 milijona din. Obenem pa so se obveznosti na pokaz zmanjšale za 187.6 na 2215.6 milijona din. Prejsem zaradi zmanjšanja privatnih zirovnih vlog za 101.2 na 1197.6 milijona din (dobroimetje državne blagajne je nazadovalo za 22.1 na 35.2 milijona din, obveznosti na pokaz po raznih računih pa so se skrčile za 14.3 na 982.8 milijona din). Gibanje denarnega obkroga in obveznosti na pokaz je bilo zadnja leta naslednje (v milijonih din):

	bankovci	obkrog	privatne zirovne vlog.
junij 1929	5196	166	529
« 1934	4142	950	664
« 1935	4473	931	639
« 1936	4833	795	883
« 1937	5474	794	1198

Obtok bankovcev je bil letos ob koncu junija v primeri z lanskim letom za 641 milijonov din večji. V primeri z najnižjim stanjem ob koncu junija 1934. pa znaša povečanje obkroga 1332 milijonov din. Obtok kovancev je sicer za 156 milijonov manjši, nego je bil sredi leta 1934, toda znatno so se od tedaj povečale obveznosti na pokaz, zlasti pa privatne brezobrestne zirovne vloge, ki so v primeri z letom 1934 narasle za preko 500 milijonov.

To povečanje obkroga bankovcev nazivlje zmanjšanje posojil je nastalo zaradi dotoka zlata in deviz, ki je bil mnogo večji, nego je znašalo zmanjšanje posojil.

Kakor je znano, se odstotek kritja računa od vrednosti podlage, povečane za premijo 28.5% (torej brez deviz izven podlage), v razmerju s skupno vsoto obkroga bankovcev in obveznosti na pokaz, kakor je to razvidno iz naslednje primerjave (v milijonih din):

	bankovci in podlaga s odstotek obv. na pokaz premijo	kritja
30. junij 1935.	5673	1754
30. junij 1936.	6449	1989
30. junij 1937.	7690	2156

Skupna vsota obkroga bankovcev in obveznosti na pokaz je torej letos za 1241 milijonov din večja nego lani in za 2017 milijonov din večja nego pred dvema letoma. Vzporedno se je povečala tudi vrednost podlage, vendar je odstotek kritja letos nekoliko manjši, in sicer zaradi tega, ker se je zaradi dotoka deviz povečala predvsem postavka »devize izven podlage« in ne toliko podlaga sama. Ker pa je v tej postavki »devize izven podlage« največ takih deviz, ki se dajo pretvoriti v zlato (funt), je v vsakem trenutku dana možnost, pretvoriti te devize v zlato, s čimer bi se povečala podlaga in bi narasel tudi odstotek kritja.

Naše gospodarstvo v maju

Iz mesečnega statističnega poročila Narodne banke za maj posnemamo naslednje zanimive podrobnosti o razvoju gospodarstva v tem mesecu:

Promet na borziah

Na efektivnih borziah je bil promet v maju manjši nego v prejšnjih mesecih, vendar pa se je gibal še na višjem nivoju nego lani. Znašal je 28 milijonov din nasproti 18 milijonov v lanskem maju. Skupaj je v prvih petih mesecih znašal borzni promet z efekti 167 milijonov din nasproti 102 milijonoma v istih mesecih lanskega leta.

Tudi promet z devizami in valutami je bil manjši nego prejšnja dva meseca. Znašal je 246 milijonov nasproti 204 milijonov v lanskem maju in 122 milijonov v maju 1935. V prvih petih mesecih t. l. je znašal borzni promet z devizami in valutami 1308 milijonov nasproti 1044 milijonov v prvih petih mesecih lanskega leta in 589 milijonov v prvih petih mesecih predlanskega leta.

Gibanje cen

Indeks cen v trgovini na debelo se je od aprila do maja povečal za 0.3 na 72.6 točke (1926 enako 100) in je bil pri tem za 5.6 točke ali za 8.3% višji nego lani v maju in za 8.6 točke ali za 13.4% višji nego v maju 1935. Od aprila do maja se je indeks cen rastlinskih proizvodov povečal

za 4.0 na 69.8 (lani 69.0), zmanjšal pa se je indeks cen živine in živinskih proizvodov za 3.0 na 62.7 (lani 57.4). Indeks cen mineralnih proizvodov je ostal na višini prejšnjega meseca in je znašal 87.6 (lani 81.1), indeks cen industrijskih proizvodov pa je za malenkost popustil za 0.1 na 76.5 (lani 67.9).

Indeks cen v trgovini na drobno se je v Beogradu dvignil za 1.4 na 83.9 (1930 enako 100), v Zagrebu je popustil za 0.1 na 82.2 (lani 82.0), v Ljubljani pa se je dvignil za 1.1 na 85.5 (lani 87.1).

Gibanje hranilnih vlog

Od začetka aprila do začetka maja so se hranilne vloge pri bankah in hranilnicah dvignile za 81 na 11.319 milijonov din in so bile pri tem za 935 milijonov višje nego lani v začetku maja in za 1065 milijonov višje nego l. maja 1935. Gibanje hranilnih vlog pri državnih denarnih zavodih in pri ostalih bankah in hranilnicah je bilo zadnja leta naslednje (v milijonih din):

	drž. zavodi	banke, hran.	skupaj
začetek maja 1935	2129	8125	10.254
» » 1936	2381	8003	10.384
» » 1937	2930	8389	11.319

Od prirastka hranilnih vlog v zadnjem letu v višini 935 milijonov odpade pretežno del, namreč 549 milijonov, na državne denarne zavode in le manjši del to je 387

usmiljeno peče. Pošče olje, namaže si ž njim opečeno roko, ogorčen in jezen — pa seveda, neznansko lačen — leče k počitku.

Drugo jutro je ves zaskrbljen, kaj počne Lizika, ko se vrne in ugleda toliko olinatih madežev po kocu, zgavljaju in ruha. Zvečer si kupi svež narezek in ljubka trgovčeva hčerka se smehljaje pozna, kaj je za obvezano roko:

— O, vi ubogi slamatni vdovci!

Pri blagajni plačuje slučajno profesor, katerega žena Erna je prijateljica Lizike. Janko ne vidi, kako pozorno ga opazuje in zmičuje z glavo, videč mlado gospodičino, kako si daje opravka na poviti roki. Oba se smehljata — ej, seveda, to mora povedati Erni, In že odjarda iz trgovine.

Nekaj dni za tem se oglasi pri debeli Jankovi postrežnici Tona, Tilkina služkinja. Gospodična da je odšla na potovanje, ona gre za nekaj dni na dopust, naj bi bila Tona tako prijazna in izročila gospodičini Tilki ključ od spalnice, kadar se vrne. Tona položi ključ pred zrcalo in pospravlja dalje. Kar se oglasi telefon, star znanec vabi Janko na večerjo. Naglo se naš junak obleče, pogleda se še enkrat v zrcalo, vtakne tam ležič ključ v žep, pa hajd v prijetno družbo...

Ej, ta znanec, to vam je tič. Večer je potekel, kakor bi mignil. Bilo je dosti zdravice, bogve koliko kozarčkov jeruzalema je steklo po grlu, da je Jankova banka tako težka, tako vihrava, ko jadra pozno ponoči proti domu. Kletvice sem, pridušenje tja, no končno so tudi stopnice premagane.

Ze je pri vratih, vtika ključ — glej ga spaka, ne gre notri! Kmalu bi zabredel v tuje stanovanje, si misli naš dobrovoljček, pa se prestopi k sosedni sobi. Aha, ta je pa prava. In že je notri — v spalnici gospodič-

ne Tilke... Toda, o groza! Jeli res tako pijan, kaj ne vidi prav! Saj ta omara je bela, te slike prej ni bilo tu. Kakor tat po begne, že je spet pred svojimi vratmi. Pa kaj, ko je napaden ključ vzel seboj. Ne kaže drugače, preveč je utrujen, hajd nazaj v Tilkino spalnico, kjer leže na divan in napol oblečen zaspi...

Gospa Lizika zdihuje in si neprestano briše solze. Kdo bi si mislil kaj takega. Saj veste, prijateljica Erna je porabila prvo priliko in ji s fantastičnimi priveki seveda popisala, profesorjevo odkritje v trgovini. Lizika se naglo odloči, s prvim parnikom zapusti Selce in vse prepočasi ji hiti brzovlak s Sušaka. Trdok-tok... trdok-tok... počejo kolese, kakor da bi jih hotela še bolj raniti zadeto srce. Vso noč ne more zatisniti očesa in komaj se brzovlak ustavi v domačem kraju, že plane na prvi avto in kakor kralj pihoti v rancem jutru v stanovanje.

Nezaslišno! Kakšna strašna resnica — Jankova postelja je prazna, nedotaknjena!

milijonov, na ostale banke in hranilnice. Od l. 1935. do l. 1936. pa je bilo to razmerje še slabše, kajti pri državnih denarnih zavodih so se vloge povečale za 252 milijonov, pri ostalih bankah in hranilnicah pa so nazadovale za 122 milijonov.

Podatki za 20 največjih bank v Jugoslaviji kažejo, da so se po dolgoletnem nazadovanju šele letos pričele hranilne vloge pri velikih bankah v večji meri dvigati. Od začetka leta do začetka maja so namreč narasle za 142 na 3204 milijone nasproti 3045 milijonom v začetku lanskega maja. V zvezi s prirastkom novih vlog so se tudi posojila pri teh 20 bankah povečala in so znašala v začetku maja 4149 milijonov nasproti 4063 milijonom v začetku lanskega maja. Ponovno povečanje likvidnosti pa se kaže v narasli vsoti gotovinskih sredstev teh bank, ki je znašala letos v začetku maja 374 milijonov nasproti 302 milijonom pred enim letom in 271 milijonom pred dvema letoma.

Narščanje prometa

Železniški tovorni promet je bil tudi v maju večji nego lani. Na naših železnih je bilo natovorenih 130.000 vagonov nasproti 114.000 vagonom v lanskem maju.

V prvih petih mesecih letošnjega leta je bilo na naših železnih natovorenih 595.000 vagonov, to je za 77.000 vagonov ali za skoro 15% več nego v istem razdobju lanskega leta. Zaradi znatnega izvoza žita pa se je v še večji meri dvignil rečni promet. Po podatkih državne rečne plovbe je bilo v aprilu prevoženih 92 milijonov kilometrskih ton nasproti 43 milijonov v lanskem aprilu, v prvih štirih mesecih pa 245 milijonov kilometrskih ton nasproti 133 milijonom v istem razdobju lanskega leta. Stalno narščanje pa kaže tudi pomorski promet.

Gospodarske vesti

— Francoski frank. Ze v nedeljski številki smo poročali, da se je po znatnem padcu v četrtletju v petek francoski frank v soboto nekoliko dvignil. Medtem ko je deviza Pariz v petek notirala v Curihu 16.7750, se je v soboto okrepila na 16.80. Včeraj pa je bil zabeležen tečaj 16.86. Iz tega se da sklepati, da je nastopilo na trgu pomirjenje in da večjih fluktuacij pri tečaju zaenkrat ni pričakovati. Tudi na drugih tržiščih se je deviza Pariz včeraj trgovala na bazi okrog 138.50 Din za funt.

— Stanje hmeljskih nasadov. Banov. hmeljska komisija poroča 3. t. m.: Zadnji čas vreme za razvoj hmeljske rastline ni bilo ugodno. Pri ponovnih padavinah je bilo namreč tudi občutno hladno. Zadnjih osem dni pa je zopet vroče in sončno vreme. Hmeljska rastlina je še vedno precej zaostala v rasti in zelo neenakomerna v razvoju ter je samo v tem delu nasadov zrasla do vrha opor. Medtem ko je v nekaterih nasadih rastlina res bujno razvita ter ima številne stranske panoge, je v večini nasadov bolj zaostala v razvoju. Letošnji novi nasadi obetajo skoro brez izjeme prav slabo in bodo komaj dali vpoštevane vredne pridelke. Tudi drugoletni nasadi so splošno bolj slabi v rasti. Po večini nasadov se že opazuje v večji ali manjši meri cvetni nastavki, pa tudi že polni cvet. Zaradi toče (12. junija) v nekaterih krajih povzročena škoda je še vedno vidna in na

kako bistveno izboljšanje polkrovnih nasadov ni več računati. V splošnem torej stanje nasadov znatno ni nič kaj zadovoljivo, seveda pa bi bila vsaka cenitev pridelka še preurajena. Vreme prihodnjih tednov namreč v tem pogledu lahko mnogo spremeni, tem bolj, ker je rastlina izredno zdrava brez kakršnekoli bolezni ali škodljivcev. Letošnji pridelak kakor se zdi glede možnosti ne bo preokrajši lanskega, glede kakovosti pa se lahko računa na res prvostano in v barvi brezhibno blago.

Borze

5. julija

Na zagrebški borzi so se v privatnem klirgu avstrijski šilingi včeraj »trgovali« po 8.4550 (v Beogradu po 8.4397), angleški funti pa po 238; grški bini so se nudili po 33.25, klirnske nakaznice na lire pa po 2.20. Nemški klirnski čeki so nekoliko popustili in stanejo v Beogradu 12.5543 in v Zagrebu 12.55 odn. za 15. avgust 12.46.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda nudila po 408.50 (v Beogradu je bil promet po 408). Zaključki pa so bili zabeleženi v 7% investicijskem posojilu po 89.50 (v Beogradu prav tako po 89.50).

Devize

Zagreb. Amsterdam 2309.15 — 2413.75, Berlin 1748.53 — 1762.41, Bruselj 734.45 — 739.51, London 215.50 — 217.56, Curih 996.45 — 1008.52, Milan 228.44 — 231.53, New York 4332.26 — 4368.57, Pariz 167.66 — 169.10, Praga 151.93 — 153.04.

Curih. Beograd 10. Pariz 16.86, London 21.66, New York 438. Bruselj 73.70, Milan 23. Amsterdam 240.75, Berlin 175.55, Dunaj 81.40, Stockholm 111.6750, Oslo 108.85, København 96.70, Praga 15.25, Varšava 83. Burdimpeša 86.25, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 408.50 bl., 4% agrarne 52 — 52.25, 6% belgijske (družni komadi) 72.25 bl., 7% invest. 89.37 — 89.50, 7% stabiliz. 87.25 bl., 7% Blair 86 bl.; delnice: Narodna banka 7150 den., PAB 194 — 196, Trboveljska 220 — 240, Sečerača Osijek 170 — 180, Osiječka livnarska 180 — 190, Dubrovačka 360 den., Oceania 280 den., Jadranska 375 den., Danica 35 den.

Beograd. Vojna škoda 408 — 408.50 (408), 4% agrarne (družni komadi) 50.50 bl., 4% severne agrarne 52 den., 6% belgijske 76.25 — 76.75 (76.50), 6% dalm. agrarne 74.25 — 74.50 (74.50), 7% stabiliz. — (87), 7% invest. 89 den. (89.50), 7% Drž. hin. banka 100 den., 7% Blair 85.75 — 86, 8% Blair 94.75 — 96, Narodna banka 7150 den. (7150), PAB 196.50 — 197.50 (196.50).

Blagovna tržišča

5. julija

+ Winnipeg. 5. julija. Začetni tečaji: Pšenica: za julij 149, za okt. 138.51, za dec. 135.75.

+ Novosadska blagovna borza (5. julija). Tendencija prijazna. — Pšenica: baška in sremaka 165 — 167, banatska 165 — 167, slavonska 165 — 166, baška potiska 169 — 171. Oves: baški, sremaki, slavonski 100 — 102.50, Ječmen: baški in sremaki 64 kg 115 — 117.50, Riž: baška 144 — 146, Koruza: baška in sremaka 91 — 92, banatska 89 — 90, Moka: baška in banatska 0.92 in 0.92 — 250 — 260, »2« 230 — 240, »5« 210 — 220, »6« 180 — 190, »7« 150 — 160, »8« 110 — 115. Otrobi: baški, banatski 86 — 93.

Na profesorski kongres v Mostarju

Popotni vtisi udeležence s poti v ponosno Bosno in kršno Hercegovino

Od Ljubljane do Mostarja

Svoj redni kongres ima profesorsko društvo vsako leto v drugem delu naše države, tako da morejo profesorji v teku let spoznati vse pokrajine Jugoslavije. Letošnji kongres je od 4.—6. julija v Mostarju — v Hercegovini. Ker nam je Jadranska plovidba d. d. iz Sušaka dovolila četrtinsko vozovnico na vseh svojih brodovih, so se slovenski kongresisti deloma odločili za pot po Jadranskem morju, ki je sicer malo daljša, ali zato toliko prijetnejša. Drugi smo si izbrali hitrejšo in boljše zvezo po železnici skozi Hrvatsko in Posavino ob ravnih, tako monotonih a na drugi strani rodovitnih Slavonskih nam je znana, zato nam ni bilo žal, da smo to pot prebili ponoči in jo deloma tudi prespali. Da se pomikamo vedno bolj proti jugu, so nas opozarjali edino vetropojci z novo govornico, nošo in običaji. Ob prvem jutranjem svitu smo že v Slavonkem Brodu, kjer smo se po enournem čakanju vkrcali v znani bosanski vlak. Voznja je sedaj postala za marsikoga zanimivejša. Nenavadna za nas je bila že ozkotirna železnica s svojimi majhnimi vozovi. Ta tako važna in edina železniška proga, ki veže tranzitno državo skozi vso Bosno in Hercegovino z Jadranom in ozkotirna! Zgradi-

la jo je namreč Avstrija po okupaciji Bosne in Hercegovine iz svojih specialnih strateških vidikov. Takoj onstran Savinega mostu v Bosanskem Brodu opazimo, da se nam odpira nov svet, katerega usoda je bila popolnoma drugačija kot tostran Save. Orient je tu s svojimi značilnimi posebnostmi! Cim globlje gremo v Bosno, tem izrazitejša se odraža preteklost te pokrajine. Živo čutimo, da smo na zgodovinskih tleh, kjer so se skozi stoletja do danes križali in kresali politični in kulturni vplivi vzhoda in zahoda. Prav poseben in najbolj viden pečat je pa dalo tej pokrajini večstoletno gospodstvo Turkov. Saj je morala ravno Bosna poleg Južne Srbije od vseh jugoslovanskih pokrajin najdalj prenašati turški jarem. Kazumljivo je, da nas je na tej poti najbolj zanimal muslimanski življenjski svet, ki se ravno tu v Bosni krčevito drži svojih patrijarhalnih in konservativnih navad. Poudariti moramo, da so bosanski muslimani čiste jugoslovanske krvi, čisti po pokoljenju in jeziku, edino so pod toče razmer sprejeli islamsko vero. Tudi pokrajina staja na tej poti skozi Bosno zanimivejša. Saj Bosna v marsičem spominja na našo Slovenijo. Visoke planine — lepe hribovske postojanke, bogato zaraščeni gozdovi z razvito lesno industrijo, prijazne in rodovite rečne doline, podobno podnebje z nekoliko bolj vročimi poletji. Kot Slovenija ima tudi Bosna razvito rudarstvo in industrijo. Poleg orjaških parnih žag naletimo ob progi tudi na bogate rudokope in orjaške železarne v Zenici in na daljni poti do Sarajeva na premostokope, ki spadajo med največje v Jugoslaviji. Okrog poldne smo že v Sarajevu. Imamo dobro uro časa, zato smo pohitili v mesto, da si ogledamo znamenito sarajevsko čaršijo — muslimanski del mesta. Ne videti sarajevske čaršije, se pravi ne videti Sarajeva in ne videti, kaj je orient. In še več: kdor hoče videti orient, naj gre v Sarajevo in ne več v Carigrad. Tu je na tako majhnem prostoru prikazana v miniaturni vasi pestrost orientalskega življenja: značilne male turške prodajalnice ena tik druge, odprte delavnice z najraznovrstnejšimi drobnarijami, ki nam jih nudi v nakup star v usodo udani muslimanski očane, skrbno zakrite bule, kupolaste džamije z visokimi minareti, raz katere vabí hodža svoje vernike k umivanju nog in klanjanju. Ni nam na žalost čas dopustiti občudovati to pestro in zanimivo življenje. Mimogrede smo pohiteli še na kaj — obrežje Miljacke, kjer nam v zidani spominke plošča kaže kraj, kjer je bil l. 1914. ubit avstrijski prestolonaslednik Franc Ferdinand. V znameniti svetovno znano kopalnico in zdravilišče Iškade tik Sarajeva žal nismo mogli. Ob pol dveh nas isti bosanski vlak potegne naprej in po peturni vožnji smo dospeli na cilj — v Mostar.

— O ti nezvestež, ti falot nesramni! se usuje iz Lizike in že plane po stopnicah. Janko je namah trezen in takoj se zave usodnosti svoje zmože. Pohiti za njo, jo ustavi, se pridruži in hiti dopovedovati: — Ostaní vendar, Lizik, to je pomota. Saj malo me poslušaj! — Nič, prav nič nočem slišati, ti lažeš, ti si... — Tiho Lizik, ti se motiš, pojdi z menoj gori, tu se ne bova prepirala. S povečeno glavo gre za njim. Z njenimi ključi odpre stanovanje, ji odvzame klobuk in plašč, pa hiti z vsemi registrirane zgovornosti in udvorljivosti dopovedovati, kako je prav za prav bilo. Lizika ga niti ne pogleda — nesramnega zakonolomca. Janko naj govori kar hoče, ona je videla dovolj.

Pa se v kritičnem trenutku odpro vrata in notri plane rešilni angel v podobi debelne Tona.

— Aj, prosim, lepo prosim gospoda, ali ni morda pomotoma vzel seboj ključ od sobe gospodične Tilke, Položila sem ga snoči pred zrcalo, zdaj ga pa ni. Če se gospodična Tilka vrne, to bi bilo strašno, če ji ne bi mogla dati ključa.

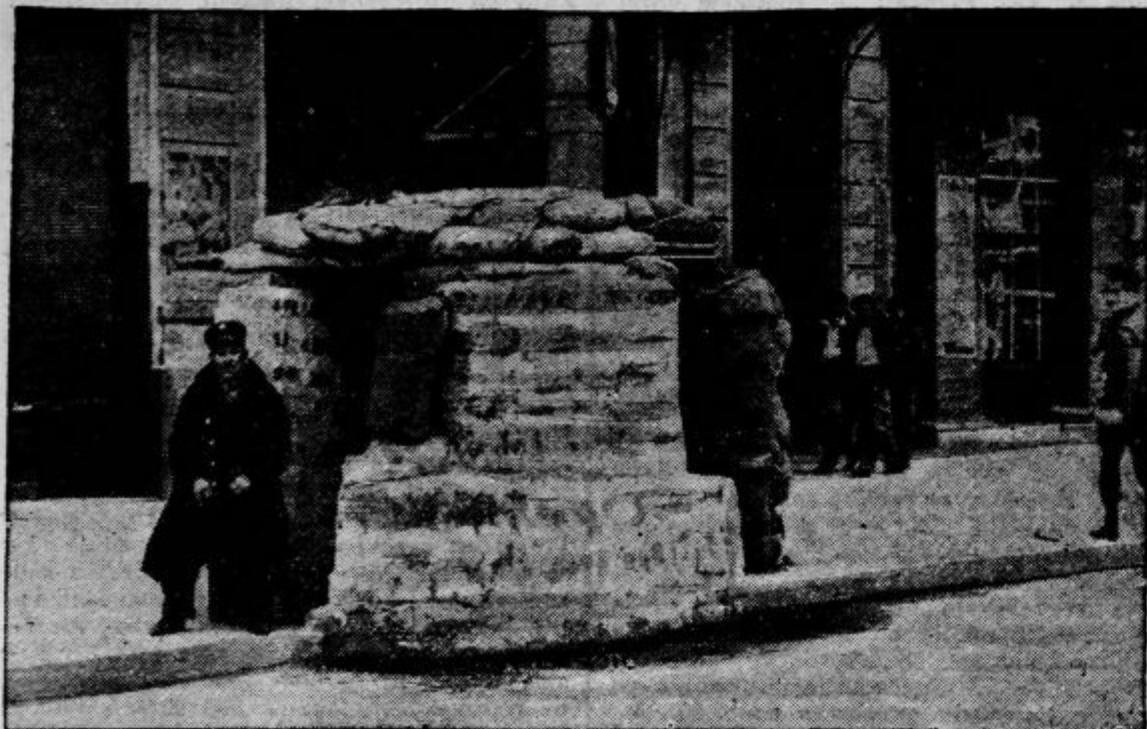
Seveda je bilo zdaj Liziki vse jasno. Tem slajši je bil strastni poljub, v katerem je utonilo gorje povratka, pa leglo v srce prijetno olajšanje. Medeni tedni se zdaj nemoteno sadaljujejo. Toda kar je res, je res, Lizika bo poslej vseno vzela na počitnice tudi Janka s seboj...

bi primoran na borbo z naravo in ljudmi. Zato so Hercegovci delavni, žilavi, smeli in razseljeni povodci po državi, prišli so celo v Slovenijo (okoli Metlike) kot Uskoki. Ta razseljenost in divja romantika privlača številne potnike in ljubitelje naravnih lepot in folklorja.

Ni čuda, da je bila Hercegovina obljubljena že v najstarejši, celo predzgodovinski dobi. Sledovi neolitike kulture (Buhovo pri Mostarju), bronzaste in železne — halstattske civilizacije so kaj številni. V prvi zgodovinski dobi so tu živeli Iliri. Kraška nerodovinska zemlja ni Ilirum nudila dovolj, zato so začeli ropati rimske ladje na Jadranu. Da bi zaščitili trgovino z Italijo, so Rimljani napadli ilirske gusarje, ki so po žilavem odporu končno l. 168 pred Kr. podlegli in priznali rimsko nadoblast. Vendar je notranjost Hercegovine prišla pod Rimljane šele okoli Kristusovega rojstva.

Po padcu rimske države je to ozemlje naselilo pleme Neretljanov. Kot Iliri so bili tudi ti znani gusarji in roparji beneških ladij. Neretljani so se formalni skoraj samostojni državci, ki je pozneje prešla v sestav Raške. Ko poraste moč Bosne za vladno rodbino Kahanov, so se začeli med Bosno in Nemanjići boji za Hercegovino (Zahumlje), katero je končno osvojili močni bosanski kralji Tvrdko I. Ze tedaj se začeljanje turški napadi na Hercegovino (prvi l. 1386.) Tvrdkov vojvoda Vlatko Vuković imenovan Kosac ji je l. 1388. premagal pri Bilečah. Zato postane on in njegova rodbina več kot pol stoletja pravi gospodar Hercegovine. Najznamenitejši iz

V Madridu so pripravljani

General Franco organizira zdaj svoje čete za koncentričen napad na Madrid, kjer so pripravljani na najhujše. Uredili so zaklonišča za prebivalce tudi za zračne napade. Na sliki vidimo stražo pred vhodom v takšno zaklonišče pod zemljo.

Kako žive Rusi na Severnem tečaju

Težave z mesom — Merjenje morskih globin

Dne 24. junija je minil prvi mesec dni, odkar je ruska ekspedicija pristala na ledeni grudi Severnega tečaja. Moskovska »Pravda« objavila v zvezi s tem dogodkom zanimivo poročilo, ki sta ga oddala po radiu prof. Papanin in radiotelegrafist Krenkel.

Prvi mesec nam je minil zelo hitro. Inventar, ki so nam ga prinesla letala, nam izborni rabi. Vse gre doslej gladko, vsaka reč je na svojem mestu. Toda težave nam povzroča poletno vreme. Tudi na Severnem tečaju pomeni v tem času shranjevanje mesa težek problem. Petdeset kilogramov mesa se nam je namreč pokvarilo — na veliko veselje ekspedicijskega psa.

Naš dan je od začetka do kraja zapolnjen z delom. Širšov in Fedorov se bavita z znanstvenimi raziskovanji po šestnajst ur dnevno. Nam pomagata samo v skrajni sili. Krenkel si daje ves čas opravka z radijskim aparatom ali pa je zaposlen v kuhinji. Zelo se ponaša s tem, da skrbi za našo duševno in telesno hrano... Vse ostale skrbi so poverjene Papaninu. V njegov delokrog spada: nadzorovanje taborišča, odpiranje zabojev, opazovanje razpoka na ledeni plošči itd.

Člani odprave vstajajo zjutraj ob šestih in delamo do 10. ure zvečer. Obed je ob šestih popoldne. Jedilni list je pester. Najprej grahova juha ali močnik ali juha iz jagod, časih ribja juha. Naslednji obrok prinaša kotleto, svinjsko ali prašičje meso, ribe ali kaj podobnega. Tretja jed je čaj, kava, kakao ali kompot. Člani ekspedicije se z veliko hvaležnostjo spominjajo večakov v komisarijatu za prehrano, ki so tako strokovnjaško poskrbeli za naše želodce.

Časih se nam ziji, kakor bi živeli nekje v stapi. Plošča, kjer imamo šotor, je tako močna, da ni misliti na to, da bi razklala. Neprestano pa opazujemo stare razpokline na nji. Seveda imamo vsak trenutek pripravljene sani, če bi se zgodilo kaj nepričakovane. Taborišče izpraznimo lahko v najkrajšem času.

Dosedanje meritve morske globine so pokazale, da je morje pod nami globoko 4290, odnosno 4374 m. Pri meritvah globine morja sodelujemo vedno po štirje. Prvi takšen poskus z aparatom, ki tehta 80 kg, je trajal šest ur, za naslednjega pa smo rabili samo štiri ure.

Novi sovražnik države v Ameriki

Al Brady prekaša Johna Dillingerja

Odkar je ameriška policija s pomočjo iznajalcev ubila bandita Dillingerja, je stopil na njegovo mesto »sovražnik države št. 1« razbojnik Al Brady. Ta moč, ki je prišel na svet pred 27 leti v Goodlandu, Indiana, se je v svojih mladih letih razbojniške kariere v ječi seznanil s proslulim Dillingerjem, a so ga proti svečani obljubi, da se bo poboljšal, izpustili iz kaznišnice. Obljube ni dolgo držal, kajti kmalu se je prelevil v brezvestnega bančnega roparja, ki je umoril tudi mnogo policistov.

Osnova je družbo (»gang«), ki je štela tri člane. On je bil njihov poglavar, njegova poveljla pa so izvrševali James Dalcover, Clarence Schafer in Charles Geisking. Doslej so oplenili devet bank, umorili višjega policijskega komisarja in tri stražnike, ranili pa več detektivov, ki so jih zasledovali. Pred letom dni je tolikanj nespodobna ameriška policija prišla bandite, pa

so ji ušli iz ječe, potem, ko so umorili jetniškega profosa.

Zanimivo je, kako je prišel Al Brady naposled v svoj rojstni kraj. Prišel je v Goodland. Toda ne le na obisk; porabil je to priliko tudi za izpropanje domače hranilnice. V blagajni je našel »samo« 2500 dolarjev. Razočaran nad pičlim uspehom v svojem rojstnem kraju, je odjadril v sosedni Formland in oplenil še ondotno banko za 12 tisoč dolarjev. Zdaj ga zasleduje policija z vsemi sredstvi. In to ni lahka stvar. Kajti šef policije v Indiani, Laci, je izjavil, da prekaša Brady Johna Dillingerja za celega moža. Dillinger je bil v primeri z Bradyjem, razbojnik v otroški srcaji...

Zakaj je padel Tuhačevski

Londonski »Star« poroča, da je ruska vlada izročila pariškemu kabinetu ves material, ki se nanaša na obtožbo in justifikacijo maršala Tuhačevskega. Iz spisov nedvomno izhaja, da je imela zarota, ki jo je bil zasnoval usmrčeni maršal, izrazito vojaški značaj. Naperjena ni bila proti sovjetskemu režimu, temveč osebno proti Stalinu. Duša zarote ni bil prav za prav Tuhačevski, ampak general Kork, ki je bil takisto usmrčen. Kork je organiziral s svojimi zvestimi zavezniki naskok na Kremelj. Tuhačevski je bil justifikiran poglavitno zaradi pisma, katerega nakleni koncept priča, da je obvestil svoje prijatelje v inozemstvu o predstoječem koncu Stalina-Džugasvilija.

Ministri v nevarnosti

Holandski ministrski predsednik Colijn in minister Van Dyk sta bila te dni v veliki nevarnosti. Vozila sta se z neke svečanosti, ki sta se je bila udeležila v imenu vlade. Nenadoma je avto zavozil proti nekemu kanalu. Šofer je imel še toliko pri-sebnosti, da je ustavil vozilo z mogočnim sunkom zavore. Če bi bil avto zdržal samo deset cm naprej, bi bila ministra z avtomobilom vred utonila.

Pet mrtvih pod razbitim letalom

V Metzu se je primerila huda nesreča z vojaškim letalom. Aeroplan je tresel na zemljo in se razbil, pet vojakov, ki so se vozili v njem, pa je zgorelo.

Vročinski val na Severnem tečaju

»Poedine kaplje dežja, megla, veter, jur gvwzodnik, temperatura okrog ničle, razgled na 200 m, barometer 999.8 mm, to vremensko poročilo je poslala te dni sovjetska polarna ekspedicija, ki plove na svoji ledni plošči v pasu večnega ledu. Normalno bi moralo vladati tam sedaj mrzlo, jasno vreme s temperaturo 30 do 40 stopinj pod ničlo.

Na severnem tečaju imajo tedaj trenutno »vročinski val«, kakršnega bi si tam ne predstavljali. Raziskovalcem preti, da se jim bodo stali iz snega zgrajene koče, njih občutljivi instrumenti, ki ne prenesejo vlage, so isto tako v nevarnosti. Življenje državi mož, ki nameravajo prebiti leto dni v bližini Severnega tečaja, je v veliki meri odvisno od radijskih aparatov, ki jih imajo s seboj. Tudi ti aparati so zavoljo vlage v veliki nevarnosti, da se pokvarijo in zato so jih morali spraviti v edini šotor, ki ga imajo s seboj, da jih očuvajo zla.

Dosegel je 16.440 metrov višine

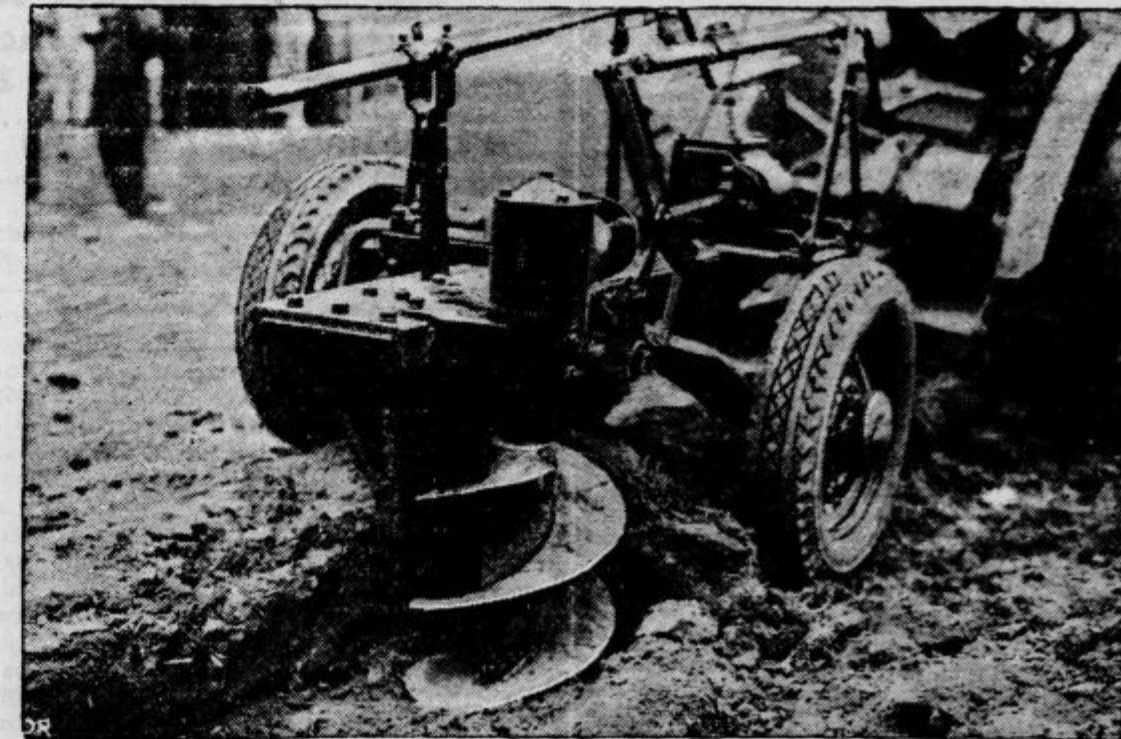
Angleški letalski poročnik M. J. Adams je dosegel nov svetovni rekord v višinskem poletu, namreč 16.440 m. Dosedanji rekord, ki ga je držal neki italijanski pilot, je izboljšal za 785 m.

Nov letalski rekord

Britski letalski poročnik Adam je dosegel s svojim letalom tipa Bristol-Pegasus nov višinski svetovni rekord, in sicer se je povzpelo 53.937 pedit visoko. S tem je potolkel rekord, ki ga je bil postavil italijanski letalec Pezzi z višino 51.362 pedit.

Adamov polet se je izvršil v zelo težkih okoliščinah, nebo je bilo oblačno in pihal je hud severozapadni letalec je bil dve uri in pol v zraku in ni ves ta čas videl zemlje. V višini devetih milj se je zavoljo hudega mraza razpočila streha njegove kabine.

Stroj, ki nadomešča kopače

V Švic delajo zdaj poskuse z novim strojem, ki razkopava zemljo z nekakšnim svetrom, ki vrta 15 cm globoke luknje.

Neumnosti ameriškega »bussinesa«

Afera zaradi Shirley Temple — Skrajšali so ji sekavce in kočnike, da bi se zdela bolj otroška...

V Hollywoodu je imela prva izvedba nekega Kiplingovega filma z malo Shirley Temple v glavni vlogi ogromen uspeh. 28 tisoč ljudi se je gnetlo pred kinematografom, v kateri je bila ta premiera, tako da so morali poklicati na pomoč policijo na konjih, ki je le s težavo vzdrževala red. Med tem pa je okrog male filmske zvezdnice nastal še ogromnejši škandal. Po indiscretnosti nekega zobozdravnika je javnost namreč zvedela, da si je dala Shirley Temple umetno skrajšati kočnike in sekavce.

Stavka ameriških kovinarjev gre h koncu

Ameriški listi poročajo, da je prišlo med stavkajočimi jeklarji in družbo Inland Corporation do delnega sporazuma. Na podlagi tega sporazuma se bo 19.000 delavcev iz obratov v vzhodnem Chicagu vrnilo na delo.

Ogrlica kraljice Marije Antoinette

V Londonu so prodali na javni dražbi biserno ogrlico, ki je bila nekoč last kraljice Marije Antoinette. Kupil jo je Maharadža iz Barhange in je dal zanjo skoraj tri milijone v našem denarju.

Pet letalcev zgorelo

V bližini Metza je tresel na zemljo vojaški aeroplan in takoj zgorel. Pod razbitinami so našli pet zgojenih trupel.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Poroka, ki se bo izplačala

Vikar Jardine, ki je poročil vojvodo Windsorskega, odpotuje v Ameriko na predavalno turnejo, ki mu bo prinesla 100.000 dolarjev...

Vsem je še v spominu kampanja, ki je vzplamtela v krogih angleške anglikanske cerkve takoj po poroki vojvode Windsorskega v Candéju na Francoskem. Anglikanska cerkev je svojim duhovnikom prepovedala cerkveno poročiti bivšega angleškega kralja z go. Simpson-Warfieldovo. Našel pa se je vendar svečenik, ki se je cerkveni oblasti postavil po robu in opravil cerkveno opravilo. To je bil vikar darlingtonске cerkve reverend Jardine.

Po poroki je nastalo velikansko razburjenje. Oglašali so se protesti od vseh strani, v prvi vrsti od angleških škofov. Pisali so celo, da bo Jardine kaznovan. Kmalu pa so ti glasovi potihli in raznesle so se vesti, da bo Jardine imenovan za kaplana vojvode Windsorskega. Pa niti to se ni zgodilo. Pač pa se je posrečilo poročevalcu lista »Paris Soir«, da je te dni ustavil vikarja Jardineja, ki mu je dal naslednjo informacijo:

»Odločno izjavljam, da ne mislim postati kaplan Windsorskega vojvode. Ko sem odpotoval na poroko vojvode Windsorskega, sem poslušal samo glas svoje vesti. Zavedal sem se, da bom s tem dejanjem naletel na odpor anglikanske cerkve, zato sem tudi poslal primeren izhod. Ta izhod je potovanje v Ameriko, kjer bom imel predavanja.

Prijatelj duhovnik mi je namreč sporočil iz Amerike, da bi me tam sprejeli z odprtimi rokami. Napravil sem načrt za predavanja, odločil sem se, da bom govoril o služabniku božjem, ki je podelil blagoslov Vsemogočnega proti volji in predpisih oficelnih cerkvenih krogov tistemu, ki je bil še pred kratkim njegov gospodar na zemlji. Ta predavanja niso zamišljena kakor obramba, marveč kot nekakšne vrste križarska vojna za Wind-

Vikar Jardine v vlaku

sorskega vojvode in njegovo soprogo... Senzacija željna Amerika bo torej prišla na svoj račun. To je tudi popolnoma razumljivo, če se dostavi, da so Američani zagotovili vikarju Jardineju za predavalno turnejo prav solidno gnotno podlago. Prejel bo namreč za propovedi na turneji, ki bo trajala tri mesece, sto tisoč dolarjev. S tem denarjem si bo potem lahko ustvaril prav čedno eksistenco...

Štirinajst milijonov je poneveril blagajnik davčne uprave v Bukarešti

Po naključju so v Bukarešti odkrili ogromno poneverbo, katero je zakrivil uradnik v enem izmed štirih velikih davčnih uradov v rumunski prestolnici. Menelaj Varveri je bil nastavljen za blagajnika pri okencu davčne uprave. Imel je samo par razredov gimnazije, pa so mu vendar zapuili odgovorno službo brez kavcije. Videč, da ga ne nadzorujejo posebno strogo, je odvajal denar državni blagajni le do neke gotovo mere. Kar je prekoračilo vsoto, ki se je zdela Varveri dovolj visoka, je vtaknil v svoj žep, posebno kadar so prinesli denar od velikih petrolejskih družb.

Ko so prišli na sled njegovim manipulacijam, je nepoštenjak pojasnil, kako je začel poneverjati denar. Nekega dne je opazil, da se je zmotil pri vnovčenju. Da bi pokrtil primanjkljaj, je vzel denar iz

druge postavke. Tako se je začelo vrteti kolo usode, ki se ni več ustavilo. Primanjkljaji so bili vedno večji, iz tisočev so nastali stotisoči in milijoni in naposled je začel živeti razpisno kakor kak grof. Tri milijone je pogljal z lahkomišelnim življenjem. Toda v blagajni manjka mnogo več, namreč celih štirinajst milijonov lejev.

Ko ga je preiskovalni sodnik vprašal, kam je spravil denar, je Varveri povedal, da je kupil več hiš v Bukarešti in Craiovi. Nabavil si je tudi avtomobil in najel šoferja, ki ga je vozil na izlete. Da so bili izleti prijetni, se je ozrl po primerni družbi in je pridobil za zabavne vožnje tri damce, s katerimi je trošil denar. Z vsoto, ki mu je ostala, kajti vsega ni mogel pognati, pa je hotel zbežati v inozemstvo, da bi se tako otegnil sodniškemu postopanju.

Afera je zbudila v Rumuniji veliko ogorčenje. Izzvala je tudi posledice, in sicer v tej obliki, da bo vlada posilimal nadzirala imovinsko stanje svojih uradnikov.

200 krat je rešil bolnike

V Pragi je umrl 41-letni poklicni darovalec krvi František Horak. Bil je na razpolago vsem praškim bolnišnicam in je oddal svojo kri za transfuzije tolikokrat, da je rešil življenje nad 200 bolnikom.

Še ni rešena

Letalke Amelije Earhardtove, ki je bila na poletu okoli sveta in se je morala zaradi pomanjkanja goriva blizu Honolulu' spuštiti na morje, doslej še niso našli. Iščejo pa jo z ladjami in letali.

A NEKDOTA

Francoski dramatik Eugen Scribe se je pri svojem literarnem delu vedno posluževal sodelavcev.

Nekoč ga je obiskal takšen literarni znanec s prošnjo, naj bi podpisal oklic neke skupine pisateljev. Scribe je odklonil.

»Neverjetno!« je dejal obiskovalec. »Zgodilo se je prvič, da noče postaviti svojega imena pod tuje delo!«

VSAK DAN ENA

»Možiček, zdaj pa je že dovolj te igre, sicer se še zgodi, da dobe otročiji navzoč ter obrnjene noge...« (The Humorist)

Kulturni pregled

Tintorettova razstava v Benetkah

Dve leti po Tizianovi razstavi je privedlo mesto Benetke v krasni Ca' Pesaro ob Velikem kanalu razstavo izbranih slik drugega predstavnika beneške šole — Tintoretta. Za razstavo takega stila si današnji Benetčanji niso mogli izbrati primernejših prostorov, kakor je ta palača s svojimi velikimi aristokratskimi dvoranami in svetlimi okni na Canal Grande — srčno žilo stare Benetke. Ideja takih razstav je sploh srečen domislek podjednako beneškega duha. Vse kaže, da se je dobrodušna oprjela tal; tako je Tizian začel serijo razstav, ki naj v dveh letih presledkih pokažejo največje in najlepše, s čimer so umetniki poveličali zahajajočo slavo Serenissime. Po uspehu Tizianove in Tintorettove razstave je že na vidiku tretji mojster — Paolo Veronese.

Jacopo Robusti, ki se je vse življenje imenoval po obrti svojega očeta tarvarja (Tintore) Barvnič (Tintoretto), se je rodil v mestu sv. Marka 1. 1518 in umrl v zapisaletu 27. let in 8 mesecev, kakor je zapisano v mrljiki knjigi sv. Marziale. Čeprav se je v njegovem stoletju že čutilo propadanje beneške moči, se je doba za domoto umetnosti še pričenjala; tako tudi jesen, ko se zdi, da priroda izgublja svoje moč in plodnost, prinaša najlepše sadove.

Tizian, Tintoretto in Paolo Veronese so v Benetkah neizbrisani peti zrelstvi in nadarovanosti veličine vsej beneški umetnosti šestnajstega stoletja. V slikarskih delavnih ob kanalih in v tesnih ulicah, kjer so se v dobi beneškega republikanskega absolutizma tolikokrat bratili zločin, razvrat in pobojnost, so umetniki preproste rodo ustvarjali dela, ki so preživela vse dobe in ves sijaj stare republike; mojstrovine, ki predstavljajo dandanes kraljevske zaklade. Bolj kakor v drugih galerijah in pinakotekah si v nekdanjih palačah Serenissime šepeče Gautierjev verz »Art rotuste seul à l'éternité...« in vidiš, da so vsega močnejši dobi in oblasti patriarhi tega mesta dobili milost nesmrtnosti samo iz trepetajočih rok teh ponižnih mojstrov, ki so edini ostali vekoviti ponos beneškega mesta.

Tintoretto je eden najavstentnejših slikarjev beneške šole. Vse svoje plodno življenje je preživel v domačem mestu, ki je zanj pomenilo svet. Njegov življenjski ki ga v vsej kronološki stvarnosti navaja lepo nalisičeni, obilno ilustrirani razstavljeni katalog profesorja Nina Barbantinija, je življenjski skromnega umetnika, ki je bil tudi dober, neutrudljiv delavec. Leta 1518 rojstvo. 1539 konec študija pri Tizianu. 1549 prvi stiki z Veliko šolo sv. Roka. 1550 velika dela v doževih palačah, pa vse številne ša naročila za cerkve in tako dalje. Dano mu je bilo sorazmerno dolgo življenje in delo skoraj do smrti. Delo je bilo tudi pri njem najuspešnejša obramba pred starostjo, medtem ko ga je strahu pred smrtjo reševala goreča vera v onostranstvo, ki se odraža v vseh Tintorettovih religioznih slikah.

Sedanja beneška razstava šteje 74 slik, ki so prvič v vsej zgodovini zbrane pod isto streho. Umljivo je, da zbirka ni popolna. Kakor poudarja prof. Barbantini v uvodu kataloga, so bile načelno izključene slike iz zasebnih posesti, tembolj, ker je pri marsikateri Tintorettovi avtorstvo samo domnevno. Tako so torej prišle v poštev samo slike iz muzejev ali galerij in cerkva. Pri tem pa niso mogli dobiti Tintorettovih slik iz španskih muzejev, medtem ko je pariski Louvre mogel dati — zaradi sočasne svetovne razstave — samo Tintorettovo lastno podobo. Dobren del

slik je iz beneških cerkva in galerij, pri čemer so največja platna ostala iz tehničnih razlogov na svojem mestu in obenem z drugimi Tintorettovimimi slikami v doževi palači, v Scuoli di San Rocco in v cerkvi Madonna dell'Orto izpopolnjujejo mogočno zbirko v Ca' Pesaro. Ostale slike na razstavi potekajo iz muzejev v Berlinu, Bruslju, Dresdenu, Florenci, Lyonu, Milanu, Münchnu, Rimu in Dunaju.

Razstava v Ca' Pesaro obsega poleg manjših slik vrsto monumentalnih platen in oevljuje z vseh strani čudovito umetnost beneškega mojstra. Čeprav je Tintoretto izšel iz šole svojega starejšega sodobnika Tiziana, ga ločijo od njega mnoge značilnosti. Dušo slikarja izražajo poleg motivov in njihovih idej barve. Barvna opojnost Tizianovih slik kaže umetnikovo mehko občutljivost. Tintorettove barve so po vsem videzu vzdržnejše, podrejene strožjemu občutju in tenejšemu, čeprav nemara globljemu miselnemu formatu. Medtem ko je živel v Tizianovi umetnosti nekoliko vse, antično-paganske življenjske radosti renesanse, je Tintoretto s svojimi platni izražal vrtnilec k strožjemu krščanstvu, nastop tiste svetovnoznorne razpoložnosti, ki se je razbobotila v protireformacijo in si krčila pot preko nečestitih bojšč in morišč, odkupljajoč svoje grehe z razkošno umetnostjo baroka. Pri Tintorettu opazamo zopet sloka telesa svetnikov, asketov in vizionarjev. Simbolika zadnje večerje in veličastvo Golgoške tragedije so srečujeta z grozo sodnega dne. Obrazi njegovih portretov so večinoma mrki in vase zaprti: to so obličja trdih oblastnikov in nedostopnih fanatikov. V Tintorettovi umetniški deželi je malo sonca in nasmehljanih obrazov. malo odprtih horizontov in sproščene življenjskega ritma. Samo kdaj pa kdaj, n. pr. v mitoloških motivih (Ariadna, Bacchus in Venera; Tri gracije in Merkur i. dr.) je naslikal lepa ženska telesa, ki spominjajo na Tiziana in njegove beneške polpice. Tintoretto je slikar življenjske resnosti, bolesti in trpljenja. Telesa njegovih figur so naturalistično resnična prav tam, kjer izražajo temne afeke bolesti, lepoto groze, plamen zavzetosti, žgočo moč vere. Ta umetnost je mogla vznikniti samo ob novi, pretresljivi viziji pekla, starega dantejskega inferna z njegovim brezupnim trpljenjem in nepogasljivim ognjem.

In vendar je celo skopo odmerjeni čas na Tintorettovi razstavi zapustil v duši veliko, čisto radost — tisto svetlo razpoloženje, ki se letova človeka samo v uživanju velikih stvaritev, pa naj so to Tintorettovi prividi križanja ali zmagovalni akordi Beethovenove Devete simfonije. Ob teh širokih platnih, ki je na njih zapustil beneški umetnik toliko sledov svoje duše in toliko težkih zamračenih in vendar vizionarno lepih odsevoj svoje dobe, se človeku očisti duša, kakor da bi se je bila dotaknila večnost. Ars aeterna!

Zdi se ti, da zapušča Ca' Pesaro kakor romar cerkev na gori, kjer je prejel pomirljivo hostijo tolažbe. In ko se na iskreni se vodi opoldanskega Canala Grande za zibljive gondole ali motorni čoln, postanejo vse te palače ob kanalu — koliko zgodovine je napokneno v njihovi nemi lepoti! — nekam Tintorettovske, mračneje in pravljicejše kakor so bile pred vstopom v Ca' Pesaro. Toda to je radostno, dvigajoče občutje, veličastni moll barvne pesmi, ki ti se zveni v duši. Kdo bi ne hotel doživeti na beneških vodah nekoliko tega svojega križanja umetnosti in zgodovine?!

Zdi se ti, da zapušča Ca' Pesaro kakor romar cerkev na gori, kjer je prejel pomirljivo hostijo tolažbe. In ko se na iskreni se vodi opoldanskega Canala Grande za zibljive gondole ali motorni čoln, postanejo vse te palače ob kanalu — koliko zgodovine je napokneno v njihovi nemi lepoti! — nekam Tintorettovske, mračneje in pravljicejše kakor so bile pred vstopom v Ca' Pesaro. Toda to je radostno, dvigajoče občutje, veličastni moll barvne pesmi, ki ti se zveni v duši. Kdo bi ne hotel doživeti na beneških vodah nekoliko tega svojega križanja umetnosti in zgodovine?!

Magolič, Bregarjeva, Lepavac

V razstavnem paviljonu pod Trivolijem so v nedeljo zaprli razstavo svojih slik Srečko Magolič, Jozica Bregarjeva in Melodije Lepavac. Poletni čas v Ljubljani ni kdo ve kaj primeren za kulturne prireditve, najmanj za slikarske razstave. Na prireditelji zavoljo tega ne čudijo mizerne mu obisku, ko so zašli dnevno komaj trije, štirje v paviljon.

Srečko Magolič je slikar iz stare garde. Pred nekaj leti je priredil dve veliki razstavi, ob čem je uspehom. Zdel je pred nami impresionisti in od kraja z njimi večkrat skupaj razstavljal. Bil je svoje sorte samouk, kakor je v nekem pogledu večina naših slikarjev, ki kaj znajo. Idealizma v njegovem delu mu niti zdaj na stara leta ni mogoče zanikati. Njegove pokrajine nastajajo ob brezgovnih Ljubljani, na Barju, na Ljubljanskem polju. Magolič išče preprostost v oblikah in v barvah, katerih obseg se pa giblje pogosto v pretirano zadržani skromnosti. Od podot, vseh slikanih z lopatico, ugajajo najbolj one v manjših izmerah, ki so bliže skici kakor izdelani podobi.

Bregarjeva je Magoličeva učenka. Z razstavljenimi sedmimi podobami se sicer še ne more kosati z nobeno naših slikaric, št. 7. na vasi pa ima nekatere oblike, po katerih bi sodili, da bi ob pravi nadzoru mogla napredovati.

Melodije Lepavac je značilen za nekatere slikarje v Južni Srbiji. Da more tam izhajati s svojim delom, gre na račun pomanjkanja vsake slikarske tradicije tam spodaj, vsaj kar se tiče sodobnega slikarstva. Nekaj razdvijanja je v tem delu, na pogled nekultiviranega. Predvsem barve že preprosto oko vsake perspektive, govore, že bolj linearno. Sem pa tam je v teh podobah bizarnih južnosrbskih vedut in krajini nekaj odličnih potez, podrobnosti, ki so nedvomno nehoti prav slikovito podane. Lepavčev neukročen naravo bo treba uresniti v potrpečljiv študij ribe in barve, sicer bo ves njegov trud zaman, da bi se nam s takim delom približal.

Zapiski

Odmeki rimske razstave jugoslovanske umetnosti. Pred dnevi je objavil tržaški »Il Piccolo della Sera« reprodukcijo slike slovenskega slikarja Franca Miheliča »Sejem v Kruševcu« obenem z dopisom svoje ga rimskega dopisnika Alberta Neppija »Un gruppo di artisti jugoslavi alla Galleria di Roma«.

Pisce uvodoma karakterizira s kratkimi potezami razvoj jugoslov. umetnosti, omenja razstavo v srbskem paviljonu l. 1911 v Rimu, ki je odkrila Italiji Meštrovičovo umetnost in prikazuje nalo prvo povojno manifestacijo jugoslov. likovne umetnosti v Rimu. Med najpomembnejšimi slikarji omenja na prvem mestu slovenskega slikarja Antona Gojmira Kosa, ugaja mu tu

garija in Jugoslavija; Slovenci in Čehoslovaki; Jelić in Srbljanski venec; Srbske narodne epske pesmi; Golubovičev Fragmenta tragedije Telli; Dr. Ivana Laha Knjiga spominov; Zedinjenje vseh Slovanov; Narodna zvest Jugoslovenov; Pomen Donave za nas in Jugoslavijo; Balkanski sporazum in Mala antanta; Boža Lovrića »Smrti i živote; Vl. Jurčiča »Kako so umirali hrvaški književniki; Dr. Vl. Dvornikovića »Religiozni duh Južnih Slovanov. Vsak predavatelj je imel svojega recenzenta. Zdi se nam, da tolikošte števila jugoslovanskih tem ne bo slepa nafta na nobeni češkoslovski šoli. Zasluga za to gre ravnatelju trgovske akademije v Nitri g. dr. V. Měrki, ki ga poznamo in cenimo kot prevajalca iz slovenske in srbohrvaške literature na češki in slovaški jezik. Dr. Měrka po-

učuje na tem zavodu srbohrvaški jezik, in kakor kaže seznam tem, se pozablja tudi na slovensko literaturo.

Jana Hudec, zaslužnemu prevajalcu iz slovenske in srbohrvaške literature v češčino, ki je praznovati lani 75letnico, so nje govi rojaki v zvezi z brnsko Jugoslov. češkoslovaško ligo in običnim svetom odkrili v nedeljo, 4. t. m. epominsko ploščo na rojstni hiši v Molenburku na Moravskem.

Bergova opera »Lulu« je imela minule dni premiero v Carihu. Naslovno vlogo je pela jugoslov. pevka Nuri Hadžićeva. Kakor poročajo iz Prage, je novo, izrazito modernistično opero sprejel v svoj delovni program šef opere Narodnega divadla prof. Václav Talich.

S P O R T

Ljubljana — trikratni zmagovalce Slednjič je rešeno vprašanje najmočnejšega lahkoatlet- skega središča — Ljubljana je v nedeljo zmagala v troboju ter nad Zagrebom in Beogradom

Medmestni lahkoatletski troboj Beograda, Zagreba in Ljubljane je končan, ostal pa bo še dolgo v spominu vsem, ki so ga videli. V strogo sportnem pogledu so bili razen izredno dobrih dosežkov tudi nepričakovano slabi rezultati. Vzrok za slednje je bila slaba konkurenca v onih točkah, kajti pozabiti ne smemo, da sta Beograd in Ljubljana nastopila znatno oslabiljena in je bilo edino zastopstvo Zagreba — samo brez dr. Buratovića — kompletno in v najmočnejši postavi. Tako je Ljubljana pogrešala inž. Stepišnika, svoje najmočnejše orožje za met, dalje odlična sprinterja Kovačiča in Sotnika, ki nedvomno ne bi dopustila, da bi si Zagreb nabral na 100 m toliko točk. Zelo je manjkali tudi Neli Zupančič, zlasti v skoku ob palici, metu krogle in teku na 100 m. Da je toliko oslabiljeno moštvo kljub temu izšlo iz troboja kot zmagovalce, priča o visoki stopnji ljubljanskih atletov. Tudi Beograd je bil znatno oslabiljen brez metalcev Kleuta in Vučevića, srednjeprogaja Nikhazija in skakača Mohra. Zaradi tega je dobil Zagreb dragocene točke, brez katerih bi bila razlika med Zagrebom in Beogradom prav majhna.

Mnogo prepira so povzročile lesene zapreke. Po novih pravilih bi morale biti železne in so zato Zagrebčani že pred pričetkom protestirali. Ker pa v Ljubljani takih nimamo in imajo enake tudi Beograščani, Zagrebčanom zaradi tega ni bilo treba dvigati takega prahu. Z železnimi zaprekami bi bili handicapirani Ljubljanci in Beograščani ter bi od njih imeli prednost je Zagrebčani. Zato se nam zdi sklep prireditelja — Zveze slov. lahkoatl. klubov — da se bodo štete točke za troboj tudi z lesenimi zaprekami, popolnoma umesten. Tudi na lesenih zaprekah bi moral Zagrebčan Hanžeković glede na rezultat v predteku zmagati in si imajo zagrebški voditelji pripisati sami sebi, da so Hanžekovića poslali domov že pred finalom na 110 m. Zagreb bi dobil 6 točk, kar bi seveda znatno izpremenilo končno stanje točk. Te napake ne more Zagreb z ničemer opravičiti. Glede priprave, da je finalni tek nedelje, so imeli Zagrebčani prav. Ljubljana pač ne razpolaga z več zaprekami kakor za tri proge in se je prireditelj moral zadovoljiti s tem, kar je imel na razpolago — vis maior.

Še nekaj podrobnosti

V finalu na 200 m je nepričakovano zmagal Beograščan Kling, ki se je bil pred ciljem za preja potisnil pred Avgustina (Z). Favorizirani Katalinić se je moral zadovoljiti s 3. mestom.

Skok v višino je bil za Zagreb porazen. Niti en njihov zastopnik se ni plasiral v finale. Nad vse odlična sta bila Zgur in Marek, ki sta s prav dobrim rezultatom 180 cm zasedla obe prvi mesti, kar niso pričakovali niti največji optimisti. Tehnično je bil nedvomno najboljši Marek in ga njegova elastičnost uspešabla tudi za rezultat 190.

Ena najlepših točk je bil met krogle. Odpovedali so prav vsi tekmovalci. Ljubljanski zastopniki, ki so sicer sigurni za najmanj 1250, so metali za cel meter manj in se sploh niso plasirali. Enako velja za zmagovalca Kovačiča, ki so mu sicer meti preko 14 m nekaj vsakdanjega, dosegel je pa le 13.51. Pod formo so bili tudi Beograščani, pa so se vsaj plasirali na zadnja tri mesta.

Senzacijo je prinesel drugi predtek na 100 m. Nihče ni računal, da bo izpadel Kling, ki so ga upravičeno smatrali za najresnejšega tekmeča Kataliniću. Pred njega se je plasiral Ljubljancin Šter s časom 11.6, dasi ni nikogar, ki bi trdil, da je boljši od Klinga. Podcenovanje na tako kratki progi kakor je 100 m, se zmerom mašuje. V finalu je imel zato Katalinić lahko delo, kajti Bauer ni več on, ki je bil. Zmagovalčev čas 11.2 je le srednje dober, treba je pa upoštevati, da je bil dosežen z močnim nasprotnim vetrom in da Katalinić sprejeto zares dobrega tempa sicer gotovo dosegel 10.9. Ta disciplina je pokazala najočitnejšo premot Zagreba, ki je vse štiri zastopnike spravil v finale.

Izredno napeto borbo je prinesel tek na 400 m. Že predtek je bil nenavadno oster in sta Legetič (B) ter Wünnchbach (Z) izpadla z dobrih časov 53.3 oz. 53.8, kar bi v drugem predteku popolnoma zadostovalo za zmago. Finala je obetal najostrejšo borbo. Še pri 250 m je kazalo, da bo zmagal Stevanović, ko je Pleteršnik nevdružno potegnil in si na raznem zagotovil zmago. Tudi Gabršček je vreden vse pohvale. V čudovitem spurtu je 10 m pred ciljem obratunal a Stevanovićem in je celo resno ogrožal Pleterška, od katerega ga je v cilju ločil komaj meter. Zaradi silnega tempa ni bilo nič čudnega, da je prva trojica dosegla z 51.6, 51.8 in 52.2 najboljši čas, kar jih je bilo letos doseženih v Jugoslaviji.

Prisenelet je četrtoplasirani Spilčan Despot, za katerega kot novince ni nihče računal, da bo tekel 52.7.

O ostalih točkah bomo podrobneje spregovorili še enkrat. Omenimo naj le še

rezultate dvobojev

ki so bili izračunani šele pozno zvečer pri razdelitvi nagrad v restavraciji Slamič. Objava teh rezultatov je povzročila med atleti nov vihar navdušenja, kajti Ljubljana je postala trikratni zmagovalce: v troboju, v dvoboju z Zagrebom in v dvoboju z Beogradom. Razen dragocene prehodnega pokala, ki ga je dobila za eno leto, si

je v trajno last osvojila še dva pokala: pokal vojnega ministra generala Marića za zmagovalca dvoboja Ljubljana - Beograd in pokal Zveze za tujski promet za zmagovalca dvoboja Ljubljana - Zagreb. Četrti pokal, ki ga je podaril minister za telesno vzgojo dr. Rogič, si je z zmago nad Zagrebom osvojil Beograd, tako da je Zagreb, ki je po njihovem mnenju veljal za najmočnejše središče lahke atletike, ostal kot edini brez pokala in zmage. Troboj je torej tudi razčistil dokončno vprašanje moči vseh treh prestolnic.

Ljubljana je torej zmagala v troboju nasproti Zagrebu in Beogradu v razmerju 167.5 : 162.5 in v dvobojih z Zagrebom s 122.5 : 120.5 in z Beogradom 137:112. Beograd je pa premagal Zagrebčane s 126 : 121.

Italijanski plavalci v Ljubljani

Dolgo vrsto let nismo imeli prilike videti v Jugoslaviji nikakih zastopnikov italijanskega sporta. Sedaj pa skoro ne mine dan, da ne bi imeli italijanskega kluba v Beogradu ali Zagrebu. Kot prvi predstavniki italijanskega sporta pa bodo startali v soboto dne 10. t. m. v Ljubljani plavalci Trieste. Ker je to sploh prvi start teh plavcev pri nas, vlada tem večje zanimanje za to prireditev.

Plavalci Trieste so po vrstnem redu med najboljšimi italijanskimi. Imena kot so Perentin, Berteti, Logar so znana po vsem plavalnem svetu in so klubu prinesla že mnogo slave. Italijanski plavalni savez skrbi za stalna meddržavna srečanja z rutiniranimi nasprotniki, n. pr. Madžari, Nemci,

Maribor, 5. julija

Tudi Slovenska Bistrica je ob večeršnjem krašno uspelem nastopu pohorskega Sokolskega okrožja posvedočila svoje sokolske srce. Z vseh hiš, izvenjske dve, so ponosno vihrale državne trobojnice. Slovenjebistričani so z velikim navdušenjem sprejeli brate Sokole, tako ob veličastni povorki skozi Sl. Bistrico, kakor tudi ob popoldanskem telovadnem nastopu. Ob prihodu jutranjih vlakov je Slov. Bistrica ozivila v sokolskem navdušenju. Dopoldne so bile na letnem telovadišču domačega Sokolskega var. članov, članice ter ženskega in moškega naraščaja. Popoldne ob 14. se je razvila z letnega telovadišča mimo cerkve, okoli gradu in mimo šole, kjer se je povorki priključila vsa sokolska deca, do Posojilnice učinkovita povorka, kjer je bil stik vseh oddelkov. Koder se je pomikala sokolska povorka z državno zastavo, vodom konjenice s sokolsko fanfaro na čelu in z vodom sokolske konjenice ob zaključku, so se Slovenjebistričani zgrinili v gostem špalirju in so Sokole navdušeno pozdravljale.

Pred Posojilnico je najprej spregovoril navdušene in tople besede zaslužni starosta slovenjebistriškega Sokolskega društva br. Ferdo Vigele, nato pa v imenu mariborske sokolske župe starosta studenškega Sokola br. Ciril Hočevar. Povorka je nato s tisočglovo Sokolstvu naklonjeno množico občinstva krenila na letno telovadišče k nastopu, ki sta ga med drugim počastila s svojo udeležbo mestni poveljnik major

Santander

Slikovito primorje ob Biskajskem zalivu, na razdalji 100 km od Biskaje, ima svojo posebno lepoto, izrazito, ki bi morala ostati daleč od razdejajnih topov. San Sebastian, elegantno kopališko mesto, letovišče španske vlade, plemstva in visoke gospode, je že prestalo ognjeni krst. Bilbao, mesto polno tovarn, z živahnimi pristaniškimi prometom, je moralo na veliko žalost domoljubnih Baskov tudi kloniti sovražniku, na vrsti je zdaj Santander, bogato pomorsko mesto, ki ima v svojem pristanu, kakor le malokatera druga španska mesta, na malem rtiču kraljevski gradič, Palacio de la Magdalena.

Santander, po številu prebivalstva le nekaj večji od Velike Ljubljane, je ljutko mesto, ki mu daje živahna pomorska trgovina še mnogo večji pomen. Paseo del Pereda, krasna promenada tik ob pristanu, se lahko kosa z najlepšimi avenijami modernih velemetov. Prostirana, fino zrnat peščen kopališče El Sardinero, ob kateri je zrasla iz tal cela vrsta krasnih hotelov in vil, se lahko uvršča med najlepša moderna kopališča. Da je poleg cele vrste srednjeveških stavb v mestu tudi velika ardea za bikoborbe, se razume samo po sebi.

Toda vidi prelepi vrti na to baskijsko mesto stopijo v ozadje pred vidikom krasote nekdanjega kraljevskega gradiča La Magdalena. S treh strani obdaja širni ocean mali, strmo odsekani polotoki, na katerem stoji nekdanja poletna rezidenca, španskih kraljev. Le ozek dohod vodi s kopna do veličastne stavbe, ki so jo zgradili v letih 1910—1912. Mogočni kvadruporno kljubujejo pomladnim in jesenskim viharjem razburkanega morja. Po odgovodi krajša so pobrali iz soban le osebno lastnino vladarske družine, vse drugo, dragocene preproge, z razkošnim brokatom odeli naslanjači in divani, s elonokostenimi okraški obložene mize, velike vaze in vitrine — kar kristalni leščenci vse je ostalo.

Francozi. Dokaz pa, da tudi nos čenijo, je kar dvojno srečanje naših in njihovih reprezentantov, in sicer moške v Milanu in ženske v Genovi. Trieste na prila najbrže v Ljubljano nekoliko ojačena, ker njihov savez ne dovoljuje starta, če klub ni popolnoma siguren uspeha. Ilirijani jim bodo seveda trd oreh in bodo ojačena kaj potrebna. Če se bo na Ilirijano posrečilo kljub temu zmagati nad njimi, bo to vsakekor velik uspeh in vzpodbuda za nadaljnja tekmovanja. Revanžna tekma med Ilirijo in Triestino bo 21. julija v Trstu v krasnem kopališču, žal polnjenim z morsko vodo. Postave moštve in vse ostale podrobnosti bomo še prebrčili.

V nekaj vrstah

Iz pestrega nedeljskega sportnega sporeda bi bilo naknadno zabeležiti še dva dogodila, in sicer medmestne plavalne tekme med najboljšimi plavalci Beograda in Zagreba ter velike mednarodne vokalne tekme v Beogradu. V plavalnih tekmah Zagreb - Beograd je z dvema točkama razlike (76.5 : 74.5) zmagal Zagreb. Doseženi rezultati glede na zgodnjo sezono in pomanjkanje plavalnega bazena seveda niso več kot povprečni, če izvajemo tri discipline, v katerih sta se uveljavila talentirana zagrebška plavalca Deffilipis in Laikarin. Najboljši rezultat je vsakekor čas 5:20.8 na 400 m prosto, ki ga je dosegel Deffilipis in je celo za 4 sekunde boljši od obstoječega državnega rekorda. Menda v zvezi s to prireditvijo je predsednik plavalnega saveza dr. Hadži te dni posredoval pri predsedniku zagrebške mestne občine dr. Pečiču, naj bi Zagreb čimprej zgradil svoj plavalni bazen kakor ga imajo po številnih drugih mestih, največ po Sloveniji. Objavljeno mu je bilo, da bo o tem v kratkem razpravljala posebna anketa.

Veslaške tekme v Beogradu na stadionu na Adi Ciganliji, ki so ga zgradili pred leti za evropsko veslaško prvenstvo, so privabile nekaj tisoč gledalcev, predvsem pa elite oficijelnih zastopnikov in več diplomatov. Na tekmah so nastopili številni inozemci, med katerimi so se najboljše plasirali švicarji, ki so spravili zmage v četvorki s krmarjem in brez krmarja ter v skiffu. Sploh je značilno, da so v vseh disciplinah, kjer so nastopili tuji, zmagali sami, v ostalih pa so si delili mesta največ Beograščani. Zelo razburljivo je bila tekma osmercev, v kateri je po hudi borbi zmagala Panonija, zagrebški Gusar pa se je mogel uvrstiti pred splitskega, ki je veljal za favorita.

SK Ljubljana. Danes ob 17.30 obvezen trening ligine skupine. Vsi in točno!

Službeno iz zborna plavalnih sodnikov. Za dvoboj Trieste — Ilirija dne 10. t. m. se določa tale jury: vrhovni sodnik Kavčič, starter: dr. Bradač waterpolo: Kuljiš. Za časomerilce, sodnike na obratu in cilju vsi ostali sodniki. Pričetek točno ob 20. — Naprošajo se vsi gg. sodniki, da pošljejo svoje naslove do 15. t. m. na naslov: ZPS, sekcija Ljubljana, tajnik dr. Bradač Franjo ml., Gradišče 8.

Sokolska manifestacija v Slovenski Bistrici

Aleksander Jezdimirović in narodni poslanec Gorenjak.

Sledil je telovadni nastop z izredno slikovitim in smiselno sestavljenim telovadnim sporedom, pri katerem so vsi oddelki članstva, naraščajo in deca izkazali odlično disciplino, strunostno ter izbornu izveščanost. Plaz navdušenja se je utrgal ob nastopu čete slovenjebistriškega topniškega diviziona pod poveljstvom kapetana Mandrovića. V vajah na orodju so se posebno odlikovali člani črešnjevske sokolske čete, posebej na krogih pa vrsta studenških telovadcev.

Skupno je nastopilo 411 sokolskih pripadnikov. Zasluga za lep uspeh gre predvsem slovenjebistriškemu Sokolom s starostjo br. Vigelom na čelu, v tehničnem oziru pa okrognemu načelniku br. Zlatku Zeiu in načelnici s. Mariji Zeievi.

Veličastno uspeša sokolska prireditev se je po krasnem uspehu in poteku priključila letošnjim dosežanim sokolskim prireditvam ob naši meji ter se je sokolski dan po izjorno uspelem telovadnem nastopu, pri katerem je vnelo sodelovala središča sokolska godba, zaključil a prijetnim in radnim večerjem v prostorni jahalnici slovenjebistriškega konjeniškega topniškega divizionu. Vsi, ki so bili priča lepega in dostojnega sokolskega nastopa, so se razhajali z zadovoljenjem in veseljem ter v zvesti, da ne more Sokolstva na njegovem zmagoitem pobjodu ustaviti nobena sila.

Republikanska vlada je doslej čuvala grad, le v juliju in avgustu je bil dovoljen ogled tujcem, drugače je bil samotni dvorec zaprt in zasačen. Do izbruhla državljanske vojne so se v gradu zbirali vsako poletje učenjaki iz najrazličnejših delov sveta in proučevali dragocenosti. Lansk poletje je bil povabljen v Santander tudi prof. Piccard, stralosolni letalec, toda vojna vihra je preprečila obisk gradiča. Še leto poprej, 1935, so bili zbrani v dvorcu učenjaki, povabljeni španski univerzi in uživali blažen mir ter prekrasen razgled na tri kilometre oddaljeno pristanišče Sandtranda.

Dvorec miru in počevljanja učenjakov je postal zdaj sredi strašnih bojov cilj španskih nacionalistov. Lepemu mestu na obali Atlantika se bližajo sovražne čete — kopališko življenje se je moralo umakniti strahotnemu pričakovanju, koliko lepih zgradb Sandtranda bo postale žrtev pogubonosnih topovskih žrel.

Iz Ptuj

Koncert v parku. Prejeli smo: V »Jutrovi« notici pod tem naslovom je pripomba, da bi moralo Oleševsko in tujakoprotivno društvo v Ptuju podpirati mestno godbo, da bi ta igrala v mestnem parku. Glede na to pripombo prosimo pisalet, da se udeležijo občnega zbora tega društva, kjer bo dobil natančen pregled o vsem društvenem delovanju, zlasti pa še o njegovem gnotnem stanju. Prepričal se bo, da društvo, ki je samo zelo potrebno podpore, ne more gnotno podpirati še drugih društev. Mislimo pa, da zmora vsak meščan, ki ljubi glasbo, vsaj toliko, da bo žrtvoval tisti dinar za vsak koncert. Sicer pa uživa mestna godba dovolj podpore od mestne občine, da bi mogla tudi sama nekaj storiti za precvet našega mesta.

Pol stoletja že deluje CND, darujmo že za pol stoletja!

Rafael Sabatini:

MORSKI KRAGULI

Gusarski roman

V sobo je stopil sluga Niklas, da naznani plemiča Petra Godolphina, in šele po petimi, oprt na ozaljšano palico, s širokokočajnim španskim klobukom v roki — plemič Godolphin v svoji lastni osebni. Plemič je bil visok mlad gospod lepe rasti in gladkega, zašega obraza, na katerem se je zrcalila precejšnja ošabnost. Takisto kakor sira Oliverja, je tudi njega krasil drzno zakrivljen kljukast nos; kar se tiče let, je utegnil biti za dve ali tri mlajši od njega. Orehovorjave lase je nosil skoraj še daljše, kot je terjala tedanja moda. Drugače je razodevala prišlečeva vnanost prav tisto mero gizdastosti, ki jo človek še nekako prenese pri mozu njegovih let.

Sir Oliver je vstal in v pozdrav sklonil svojo visoko postavo. Oblak tobakovnega dima je udaril ljubkemu gostu v grlo ter ga počel gnetati, da je moral zakaslati.

»Torej ste se natežili tudi te podile navade,« je zasigal.

»Poznam še bolj podile od te,« je mirno odvrnil sir Oliver.

»O tem ne dvomim,« je rekel plemič Godolphin

in s tem besedami pokazal svoje razpoloženje in namen svojega obiska.

Sir Oliver je pogoštni odgovor, ki bi bil ustreget samo prišlečevi nameni. Posmehljivo je dejal: »Tem odkritostnejše se nadejam, da boste imeli s mojimi slabostmi potrpežljivost! Nick, stol za plemiča Godolphina in kozarec zanj! Dobro mi došli v Penarrowu.«

Zaničevanje in porog sta se zrcalila na blestem obrazu mladega moža: »S tem mi delate poklon, sir, ki se bojim, da vam ga ne morem vrniti.«

»Zato bo čas, kadar ga pridem iskat,« je s posiljeno dobrovoljnostjo rekel sir Oliver.

»Kadar ga pridete iskat?«

»Da, gostoljubja vaše hiše,« je pojasnil sir Oliver.

»Prav zastran tega moram govoriti z vami.«

»Ali ne bi sedli?« je sir Oliver povabil plemiča in pokazal na stol, ki ga je bil Niklas že pripravil.

Z istim migom roke je poslal slugo iz sobe.

Plemič Godolphin je prezrl vabilo. »Kakor silim, ste bili večeraj spet v Godolphin Courtu,« je rekel. Nato je pomolčal, in ker sir Oliver ni tajil, je napeto dodal: »Prišel sem vam povedat, sir, da se z veseljem odrečem časti vaših obiskov.«

Vkljub prizadevanju, da bi spričo toli neposredne žalitve ohranil mirno kard, je sir Oliver nalahno prebledel pod zagorelo kožo. Odmerjeno je rekel: »Razumeli boste, Peter, da ste že preveč govorili, razen če bi imeli še kaj dodati.« Za trenutek je obmolnil in premeril gosta z očmi: »Ne vem, ali

vam je Rozamunda povedala: večeraj me je počastila s obljubo, da postane moja žena.«

»Rozamunda je otrok, ki ne ve kaj hoče, mi je seget on v besedo.«

»Ali mi morete navesti pameten razlog, zakaj naj bi se Rozamunda premislila?« je vprašal sir Oliver, in v glasu mu je rahlo zazvenela grožnja.

Plemič Godolphin je sedel, prekrižal noge ter si položil klobuk na kolena: »Deneš jih poznam, a naštevati mi jih ni treba. Zadostovati bi že morala, če vas opominam, da je Rozamunda komaj le šestnajst let in da je pod mojimi in sira Johna Killigrewa varstvom. Niti sir John niti jaz ne moreva pritrditi tej zaroki.«

»Vraga!« je izbruhnil sir Oliver. »Kdo pa vpraša po vajinem pritrditvi? K letu osorej bo vaša sestra polnoletna in sama svoja gospodarka! Z ženskotvijo se mi prav nič obupno ne mudi, zakaj, kakor ste nemara že opazili, sem po naravi čudovito potrpežljiv človek. Da, celo sam hočem toliko časa počakati.« In je potegnil iz svoje pipe.

»Čakanje vam ne more v tem primeru nič koristiti, sir Oliver. Dobro bi bilo, če bi to vendar že izprevideli. Sir John in jaz sva storiš svoj sklep.«

»Res? Bog nebeški! Pošljite sira Johna k meni, da mi osebno razložene svoje sklepe; potem bo zvedel tudi moje. Sporočite mu od mene, plemič Godolphin, ako se hoče potrditi v Penarrow, da z veseljem opravi, kar bi bil moral rabelj že davno storiti z njim. S tole roko mu odrečem tiste preklete uhlje.«

»Ali ne bi dotlej potkusil svojega razbojniškega junaštva proti meni?« je pikro odvrnil plemič.

»Proti vam?« Sir Oliver ga je premeril z dobrovoljnim zaničevanjem v obeh. »Saj nisem klavec množic, fantič. Razen tega ste brat svoje sestre, in moj namen ni, da bi se pomnoževal ovire, ki so mi na poti.« Nato je ubral drugo struno. Naglasi se je čez mizo: »Čujte, Peter; kaj je prav za prav koren vseh teh reči? Ali se težave, ki jih vidite, ne dajo odstraniti? Na dan z besedo! Sir John nima s to rečjo nič opraviti. Stisak je in ni vreden počenega groša. A z vami — z vami je drugače! Vi ste Rozamundin brat. Torej na dan s pritobami! Odkrito in prijateljsko se pomeniva!«

»Prijateljsko?« se je porogal plemič. »Najina očeta sta nama dala v tem oziru dober zgled.«

»Ali gre za to, kaj sta delala očeta? Bog se usmili, če vkljub sosedstvu nista znala biti prijatelja! Mar naj res posnemava ta klavirni zgled?«

»Nemara se upete trdit, da je bil moj oče vsega kriv?« je vztrajal plemič.

»Dečko, prav ničesar ne trdim. Grajam ju oba.«

»Vai peklenščki!« je zaklel plemič Peter. »O mrtvem grdo govorite.«

»Če to delam, govorim grdo o obeh; a tudi to je daleč od mene. Obojama samo napako, ki bi jo morala oba priznati, če bi se vrnila v življenje.«

»Teda, sir, izvolite prihraniti svojo sodbo za svojega lastnega očeta, ki ni mogel noben poštenjak v miru živeti z njim.«

MALI OGLASI

Letovišča

Beseda 1 Din, davok 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Letoviščarji!

Sprejemam vsi oseb. Cena ugodna. K. Palnica v Ljubljani. Smarčev grad poleg. Ljubljano 86, Podnart. 17398-36

Službo dobi

Beseda 1 Din, davok 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Brivskega

pomočnika dobrega, sprejemam v stalno službo. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Brivce«. 17396-1

Sivilj. pomočnico

in vajenke sprejemam takoj. — Tavčar Olga, Sv. Petra c. 79. 17391-4

Služkinjo

vajeno vseh hišnih del, pospravljanja in kuhe, sprejemam takoj. Vprašati pri Milošu Oset, Glavni trg 237, levo, Maribor. 17396-1

Prodajalko

špecijalne stroke, ki bi strigla tudi gostom, sprejemam za sezonski nastop za čas takoj. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod značko »Jutrovišče«. 17397-1

Z vloga Din 40.000

si osigurati lepo mesto. — Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Lepo mesto«. 16996-1

Energična šivilja

mojstrica trikotnice, spina, izvajena voditi krojenje, šivanje, tkanje in adjustiranje, dobi mesto. V te stroki izobražena ima prednost. — Služba stalna. Nastop takoj. — Ponudbe pod sifro »Vestna« na og. odd. Jutra pod »Vestna«. 17391-4

Vrtnarskega

pomočnika vezalno vences in vajenka pridnega in poštenega, sprejemam takoj. Vrtnarstvo Vavovse Adolf, Vravov trg. 17399-4

Salon »Slavica«

Miklošičeva 6, hiše dva pr. v. razredna brivka pomočnika, za stalno namestitev, enega za šepomaganje, za takoj. 17390-1

Čevljarkega

pomočnika hišem za takoj. — Pertot, Bled 1, Grad 88. 17393-1

Brivski pomočnik

prvovrsten, dobi stalno mesto takoj ali po dogovoru. Pri ponudbi je navesti prejšnja mesta. Salon Mrak, Radovljica. 17393-4

DAMSKO KONFEKCIJO

za poletje posebno cenejše vrste ima največjo izbiro na zalogi

F. I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 29

damske perline cefir obleke od din 48.— naprej
damske perline sportne bluže od din 38.— naprej
sportna krila v vseh velikostih od din 38.— naprej
pisarniške in jutranje halje od din 65.— naprej
otroške perline obleke od din 24.— naprej

kakor tudi vse vrste boljše obleke, kostume, plašče t. t. d. Izdeluje se tudi po meri! Kroji kot izdelava prvovrstna!

ZADRUGA PEKOV javlja vsem članom žalostno

vest, da je umrl njen član

FRANC MOLE

bivši pekovski mojster in hišni posestnik

Draga pokojnika sprejmemo dne 6. julija ob 5. popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, 5. julija 1937.

PREDSEDSTVO

Drejuje Dayoniz Borkin, — (zadnja za koncedirani) Jutras Adolf Ribnikar, — Za Narodno tiskarno d. d. iz tiskarnarja Fran Jozan, — Za izvedbo del je odgovoren Alojz Novak — Val z Ljubljani.

Ford čaka v garaži

Na članek pod tem naslovom, objavljen 29. junija, nam je postal g. dr. Fran Tomšič, odvetnik v Mariboru, naslednji popravek:

»G. Gajšek se je dne 29. 8. 1931 zglasil pri Ivanu Rahnetu v Mostah pri Ljubljani. Rahne je naročil ca. 22 hl vina pri Vinarstvu zadrugi v Mariboru in ponudil Gajšku svoj stari potkovorni Fordov ter se z Gajškom dogovoril, da gre še isti dan z njim v Maribor, izbrat si nadaljnjih 300 hl (3 vagon) vina, in da Gajšek vzame na svoj račun Fordov za Din 10.000.—. Še isti dan se je Rahne glede 300 hl vina premislil. Zato je tega dne Fordov izpadel iz kalkulacije. Obe naročilnici od 29. 8. 1931 je Rahne podpisal lastnorocno. Vinarstva zadruga je poslala Rahnetu 1558 litrov vina s fakturnim zneskom 11.120 Din, ki v celoti zapade v plačilo v gotovini dne 1. XII. 1931. Rahne je vino in ustrezajočo fakturo sprejel brez prigovora in vino vnovčil. Dne 18. IX. 1931 je Rahne Gajšku podpisal naročilo za 2 x 150 litrov = 300 litrov vina izrecno kot vzorec za nadaljno vagonsko vinski kupčijo. Tudi to vino je zadruga Rahnetu obnem s fakturo poslala in je Rahne oboje brez prigovora sprejel in vino vnovčil. Ravno tako je Rahne podpisal še naročilnici z dne 31. III. 1932 in 31. VII. 1932 za nadaljni količini vina, in sicer dne 31. 3. 1932 za 10 hl prompt in 40 hl na odpoklic do decembra 1932, dne 7. 7. 1932 pa 12 hl vina za takoj. Tako 10 hl kakor 12 hl je prejel Rahne od zadruge.

Dne 16. X. 1931 je Rahne sproti animal naj vzame njegov Fordov za svoj račun, češ, da si gre on, Rahne, takoj z Gajškom v Maribor k zadrugi izbrat onih 300 hl vina, o katerem je bilo že 29. VIII. in 18. IX. 1931 govora med njima. Gajšek bi pri tej vinski kupčiji za 300 hl zaslužil na proviziji ca. 21.000 Din. Rahne je tudi takoj napisal lastnorocno in podpisal lastnorocno pogodbo od 16. X. 1931, glasom katere on izroči kupcu Gajšku Fordov za 10.000 Din, in je Gajšek kot kupec v svojem imenu to pogodbo lastnorocno podpisal. Po podpisu pogodbe je sprevzel Rahne Fordov v pogon, k njemu je prisel kot gost Gajšek, na kar je Rahne osebno pripeljal Fordov v Maribor okoli 23. ure. Drugi dan, 17. X. 1931, sta se imela po dogovoru sestati Gajšek in Rahne pri »Orlu« v Mariboru, da gresta skupno k vinarstvu zadrugi, da si Rahne osebno izbere predmetnih 300 hl vina, pod katerim pogojem je bil Gajšek pripravljen vzeti Rahnetov Fordov za svoj račun. Dne 17. X. 1931 Rahnetu ni bilo dobiti pri »Orlu« in tudi ne v mariborskih kavarnah. Pač pa ga je Gajšek končno našel na gl. kolodvoru. Stavil ga je na odgovor, ker se ni držal dogovora. Nato sta šla k zadrugi vino izbrat. Rahne pa je takoj izjavil, da dames nima pravega okusa, da pa pride v par dneh gotovo nazaj v Maribor, da si izbere dogovorjenih 300 hl vina, med tem pa naj Gajšek Fordov spravi k arto v Völkerjevo garažo, kjer je ostal Ford nerabljen vse do marca 1933, ko ga je Gajšek dal po ščetu zapeljati k Rahnetu na dom v Moste in ga je Fracko Rahnetu na njegovem domu izročil na dvorišču. Rahne od 17. X. 1931 ponovno po Gajšku opominjan, naj si pride izbrat dogovorjenih 300 hl vina, tega ni storil. Zato mu je Gajšek stavil arto na razpolago in ker Rahne z njim ni razpolagal, mu ga je, kakor že povedano, dal v marcu 1933 dostaviti po Fracku na dom. Gajšek je v marcu 1933 povedal svoj ljubljanski naslov in ga ni nihče iskal po vseh ljubljanskih gostilnah in kavarnah. Drugi dan se je Gajšek s šoferjem Fra-

Novi

NAZRUKU PREVETRENI

PUDER

Čim z vlakom vrnil v Maribor. Gajšek ni dejal, da je arto prodal na Jesenicah, marveč je dejal, da je nekoga na Jesenicah zainteresiral za Ford, ko pa je interesent ta arto videl, ni imel več zanj zanimanja. Rahne je arto prevzel nazaj. Ker Rahne ni plačal že davno došle kupnine, ga je Vinarska zadruga v Mariboru v decembru 1933, torej devet mesecev potem, ko mu je Gajšek po Fracku Ford vrnil in na dom postavil, pod C IV 1463/33 pri sres. sodišču v Ljubljani tožila in je bil Rahne pravomočno obojen na plačilo. Pri razpravi dne 25. VI. 1937, na katero se nanaša Vaš predmetni članek, je samo Gajšek po meni kot svojem branilcu predlagal nove dokaze po pričah po listinah in novem grafologu. Predložil je še tri naročilnice z Rahnetovimi podpismi in 12 Rahnetovih pism z Rahnetovimi lastnorocnimi podpismi, ki so tako na predloženih 3 naročilnicah kakor na predloženih Rahnetovih pismih različni. In te tem Gajškovim, po branilcu izmenjenim dokaznim predlogom je senat ugodil in razpravo preložil. Rahne ni po Gajškovi krivdi utrpel nobene škode. Vino je prejel, kolikor ga je naročil, in vnovčil. Nadaljnih dogovorjenih 300 hl ni prišel izbrat v Maribor. Fordov je sprejel nazaj. Izvedenec je cenil ta arto na 3.000 Din (tritisot) in če se je pustil tožiti za neplačano kupnino za vino, je to njegova stvar.«

Iz življenja na deželi

KRIZOVCI PRI LJUTOMERU. S sklepom šoleškega leta je zapustila Križevce priljubljena in marljiva učiteljica gd. Nahigal Marjeta, ki je službovala tri leta in si je za svojega službovanja pridobila priljubljenost in ugled med starši šolske dece. Bila je v velikih stikih s starši ter se ob rodilniških sestankih znala poglabiti v dušo kmetskega človeka, kakor do kmetske mladine, ki ji je bila ne samo učiteljica, temveč tudi vzgojiteljica in vodnica. Poleg svojega odličnega in marljivega dela v šoli je sodelovala tudi vedno pri Sokolu, ki mu je bila vzorna voditeljica ženske dece in naraščajo, odbornica, in matricarica. Z njenim odhodom je Sokol izgubil dobro Sokolico, ki jo bomo pogrešali, šola pa priljubljeno in dobro vzgojiteljico, ki ji želimo na novem službenem mestu toliko iskrene sodelavce, kakor jih je imela tu, zadovoljstva in enakih uspehov.

STRIGOVA. Ovenska šolska četa je gostovala pri nas s Starim lilem preteklo nedeljo na našem odr. Priridev je bila lepo obiskana. Igralci so podali svoje vloge v veliko zadovoljstvo občinstva in so pokazali veliko živahnost in spretnost. Odlična scenarija je dvignila spretno režijo. Igralci so bili za svoja izvajanja toplo nagajani.

VERZEJ. Sokolsko društvo v Verzeju bo imelo svoj letni nastop v nedeljo, 11. t. m. ob 16. pred dvorano br. Hedžeta. Skušnje teledavnih oddelkov bodo ob 13. uri. Sodeluje ljutomerska godba. Po nastopu zabava.

RADIO

Torek 6. julija
Ljubljana, 12.00: Kmečka godba, kmečki ples (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Opoldanski koncert Radio orkestra. — 14.00: Vreme, borza. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Dalmacija ob koncu XIX. stoletja (dr. Josip Nadj). — 19.50: 10 minut zabave. — 20.00: »The Boswell sisters« pojo (plošče). — 20.10: Strokovna vzgoja vajencev (inž. arch. Rado Kregar). — 20.30: Violinski koncert prof. Karla Rupla, pri klavirju spremlja prof. M. Lipovšek. — 21.10: Koncert zboru Praskih učiteljev (plošče). — 21.20: Skladbe finskega komponista Jeana Sibeliusa (Radio orkester). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Mojstri ritma (plošče).

Sreda 7. julija
Ljubljana 12: Operni odlomki (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Plošče po željah. — 14: Vreme, borza. — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Naše morje — izvor zdravja (dr. M. Zelič). — 19.50: Šah. — 20: Nedbal: Od bajke do bajke potpuri (plošče). — 20.10: Kočevska in njene pravilice (g. Marjan Tratar). — 20.30: Koncert koruškega pevskega zbora. — 21.20: Koncert na harmoniki (g. R. Piliš). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Sedaj pa zaplešimo (Radio orkester). — Beograd 17.20: Narodne melodije. — 17.40: Plošče. — 18: Koncert orkestra. — 20.30: Humor. — 21.30: Plesni komadi s plošč. — 22.15: Godalni kvintet. — Zagreb 20: Laska glasba. — 20.30: Prenos iz Ljubljane. — 22.30: Plesna muzika. — 22.30: Radijski variete. — 20.05: Dvočakov humor. — 20.35: Zvočne slike. — 22.30:

NOVI
NAZRUKU PREVETRENI
PUDER

Daje
NARAVNO LEPOTO
blondinkam
in crnkam

Senzacionalno odkritje
pariškega kozmetičnega
kemika.

Puder desetkrat finejši in lažji, kakor se je kdaj dalo sploh misliti! V promet prihaja samo puder, ki plava v zraku. To je senzacionalna nova metoda nekega pariškega kemika, po kateri se zdaj pripravljata TOKALON. Zato se puder Tokalon tako gladko in enakomerno razprostere po koži, pokrivajoč jo s tenčico lepote. Rezultat je v ljubkosti, ki jo videti naravna. V tem je razlika od staromodnih težkih pudrov, ki dajejo samo »izumetničen« videz. Pri vsem tem pa vsebuje puder Tokalon še peno smetane, zaradi katere se drži na koži 8 ur. Tudi v najbolj sopečnem vremenu vam lica ne bo treba olepšavati, če uporabljate puder Tokalon. Ob koncu dolgega plesnega večera bo Vaša polt še vedno sveža in brez bleśka.

Lahka glasba. — Varšava 20: Koncert orkestra. — 21: Koncert Chopinove glasbe. — 22: Lahka godba orkestra. — Dunaj 12: Koncert orkestra. — 16.05: Plošče. — 17.15: Sodobni avstrijski skladatelji. — 19.25: Koncert dunajskih simfonikov. — 20.40: Šik z Vrbskega jezera. — 21.40: Arije in pesmi. — 22.30: Lahka godba orkestra. — 23: Nadaljevanje orkestra. — Berlin 19.20: Operetne melodije s plošč. — 20.10: Muzika za slavnostne prilike in ples. — 21: Veselejša. — 22.30: Plesna muzika. — München 19: Stare pesmi. — 20.50: Plošče. — 21.10: Večer nemške umetnosti. — 22.20: Koncert orkestra in solistov. — Stuttgart 19: Ura pester glasbe. — 21.15: Koncert Bachove glasbe. — 22.15: Corneliusove »Zemljanjske pesmi«. — 22.30: Ples. — 23: Lahka godba. — 24: Nočni koncert.